

Evaluering af initiativer til forebyggelse af radikalisering og ekstremisme

Midtvejsrapport, december 2017

Midtvejsrapport

Evaluering af initiativer til forebyggelse
af radikalisering og ekstremisme

Udarbejdet for Udlændinge- og Integra-
tionsministeriet

Udarbejdet af Oxford Research A/S

December 2017

Om Oxford Research

Knowledge for a better society

Oxford Research er en specialiseret videnvirksomhed med fokus på velfærdsområderne og erhvervs- og regionaludvikling.

Oxford Research gennemfører skræddersyede analyser, implementeringsevalueringer og effektevalueringer for offentlige myndigheder, fonde og organisationer i civilsamfundet. Vi rådgiver også om strategiudvikling, faciliterer udviklingsprocesser og formidler vores viden på undervisningsforløb og seminarer. Vi kombinerer akademisk fordybelse, strategisk forståelse og god kommunikation – på den måde skaber vi anvendelsesorienteret viden, der kan gøre en forskel.

Oxford Research er grundlagt i 1995 og har selskaber i Danmark, Norge, Sverige og Finland. Oxford Research er en del af Oxford Gruppen.

Oxford Research A/S
Falkoner Alle 20, 4.
2000 Frederiksberg C
Danmark
(+45) 33 69 13 69
office@oxfordresearch.dk
www.oxfordresearch.dk

Indhold

Resume	5
English abstract	6
1. Indledning og sammenfatning	7
1.1 Den danske forebyggelsesindsats	7
1.2 Satspuljeaftalens initiativer	9
1.3 Hovedresultater	11
1.4 Implementerings- og resultatbarometer	13
1.5 Evaluators bemærkninger om evalueringsdesign, metode og datagrundlag	14
2. Læsevejledning	16
2.1 Opbygning af de enkelte afsnit	16
3. Del 1: initiativer under Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme og PET	17
3.1 Rådgivning og strategisk samarbejde med kommuner	18
3.2 Opkvalificering af fagmedarbejdere	23
3.3 Nationalt Udrykningsteam	29
3.4 Støtte til myndighedernes strategiske samarbejde med lokale civilsamfundsaktører	33
3.5 Styrkelse af PET's Outreach-indsats	34
3.6 Tværgående opsamling på NCFE og PET's initiativer	39
4. Del 2: initiativer udført af eksterne leverandører	40
4.1 Undervisningsmoduler på professionshøjskoler	41
4.2 Ung-til-ung dialog	42
4.3 Undervisningspakke om propagandateknik og kildekritik	43
4.4 Nationalt korps af mentorer og forældrecoaches	44
4.5 Kompetence- og kapacitetsopbygning af lokale foreninger	51
4.6 Den Nationale Hotline	54
5. Datagrundlag	60
5.1 Datagrundlag for de kommunale rådgivningsinitiativer	60
5.2 Datagrundlag for mentor- og forældrecoachkorps	61
5.3 Datagrundlag for kapacitets- og kompetenceopbygning af lokale foreninger	62
5.4 Datagrundlag for Den nationale Hotline	63
6. Metode	65
6.1 Mixed methods design	65
6.2 Survey	66
6.3 Interviews	67

6.4	Fokusgruppeinterviews	67
6.5	Undervisningsobservation	68

Resume

Denne rapport udgør midtvejsrapporten for evalueringen af initiativer til forebyggelse af radikalisering og ekstremisme under satspuljeaftalen for 2015. Evalueringen omfatter 13 af aftalens 19 initiativer.

De 13 initiativer har tilsammen et bredt forebyggende fokus og indebærer indsatser der henvender sig til en række forskellige målgrupper, herunder ledere og medarbejdere i kommunerne, frivillige foreninger, undervisningspersonale, samt borgere i risiko for radikalisering og deres forældre. Indsatserne i initiativerne er ligeledes differentierede og indebærer bl.a. rådgivning og undervisning af medarbejdere med borgerkontakt, udarbejdelse af kommunale handleplaner, udvikling af undervisningsmateriale og mentor- og coachindsatser for radikaliseringsstruede og deres forældre mm.

Evalueringen gennemføres som individuelle evalueringer af de 13 initiativer og midtvejsrapporten undersøger initiativernes gennemførelse og resultater på kort sigt. Evalueringen baseres på en blanding af kvalitativ og kvantitativ data indsamlet i perioden januar 2016 til maj 2017.

Evalueringen viser, at størstedelen af initiativerne er implementeret og gennemført i en grad, som kan være forventet på nuværende tidspunkt. Undtaget herfor er to initiativer, hvoraf det ene imidlertid er påbegyndt i løbet af efteråret 2017. En række af initiativerne gennemføres med Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme (NCFE) som den centrale udøvende aktør, andre gennemføres som et samarbejde mellem NCFE og PET, mens godt halvdelen gennemføres af eksterne leverandører.

Ud af de 11 initiativer, som indtil videre er gennemført som planlagt kan evalueringen dokumentere, at 9 af disse har nået de kortsigtede resultater, som kan forventes på nuværende tidspunkt. Vægten i de 9 initiativer er på nuværende tidspunkt hovedsageligt opkvalificering, rådgivning, uddannelse og andre tiltag, der støtter lokale aktører i at håndtere radikaliseringsudfordringer på forskellige niveauer. Evalueringen viser, at initiativernes deltagere oplever, at den opkvalificering og støtte de har modtaget, er relevant, handlingsanvisende og vil understøtte og forbedre deres indsats. For to initiativer er dataindsamlingen endnu ikke iværksat, hvorfor der ikke findes tilstrækkelig data til at vurdere opnåelse af initiativernes resultater på kort sigt.

Overordnet set gennemføres satspuljeaftalens initiativer som forventet og med de forventede kortsigtede resultater. Initiativernes målopfyldelse på mellemlangt og langt sigt vurderes i den afsluttende evalueringsrapport.

English abstract

This report is the mid-term report for the evaluation of the initiatives to prevent radicalization and extremism under the January 2015 rate adjustment pool. The evaluation includes 13 of the 19 initiatives of the pool.

The 13 initiatives together have a broad preventive focus and involve efforts aimed at a variety of target groups, including managers and employees in the municipalities, voluntary associations, teaching staff, and citizens at risk of radicalization and their parents. The activities in the initiatives are also differentiated and involve counselling and teaching of frontline employees, preparation of municipal action plans, development of teaching materials and mentoring of young people in risk of radicalization and coaching of their parents, etc.

The evaluation is conducted as individual evaluations of the 13 initiatives and the mid-term review examines the implementation and the short-term results of the initiatives. The evaluation is based on a blend of qualitative and quantitative data collected in the period January 2016 to May 2017.

The evaluation shows that the majority of initiatives have been implemented and completed to an extent that can be expected at the present time. This is not the case for two initiatives, one of which has begun during the fall of 2017. A number of initiatives are being implemented with the NCFE as the central executive actor, others being implemented as cooperation between NCFE and PET, while external actors are carrying out a little more than half of the initiatives.

Out of the 11 initiatives that have been completed as planned, the evaluation can prove that nine of these have reached the short-term results that can be expected at the present time. The focus of the 9 initiatives is mainly training, counselling, education and other initiatives that support actors in dealing with radicalization challenges at different levels. The evaluation shows that the participants of the initiatives find that the training and support they have received is relevant, action-focused and that it will support and improve their efforts. For two initiatives, the evaluation has not yet been initiated; therefore, there is insufficient data to assess the achievement of the short-term results of the initiatives.

Overall, the initiatives of the rate adjustment pool are implemented as expected and with the expected short-term results. The medium and long-term objectives of the initiatives will be assessed in the final evaluation report.

1. Indledning og sammenfatning

I januar 2015 indgik satspuljepartierne en aftale om udmøntning af 60,9 mio. kr. i perioden 2015-2018 til en styrket forebyggelse af radikaliserings og ekstremisme. Med aftalen blev der afsat midler til gennemførelse af i alt 19 initiativer på Udlændinge- og Integrationsministeriets område og på Justitsministeriets område. Initiativerne er fordelt på tre områder:

- Styrket kommunal indsats og opkvalificering af fagfolk
- Nye værktøjer til forebyggelse og exit
- Mobilisering af civilsamfund og lokalmiljøer

Derudover blev der afsat midler til en evaluering. Evalueringen omfatter i alt 13 af de 19 initiativer i satspuljeaftalen¹.

Satspuljeaftalen blev indgået i forlængelse af handlingsplanen fra september 2014 om forebyggelse af ekstremisme og radikaliserings. Med satspuljeaftalen udmøntes således en del af handlingsplanens initiativer.

Oxford Research gennemfører evalueringen af 13 af initiativerne. Evalueringen blev igangsat primo 2016 med forventet aflevering af slutrapport ultimo 2018 – og med midtvejsevaluering medio 2017.

Denne rapport udgør midtvejsrapporten for evalueringen. Rapporten er udarbejdet henover andet halvår 2017, og er baseret på data indsamlet fra januar 2016 til maj 2017.

1.1 DEN DANSKE FOREBYGGELSESIKTSATS

Den danske model for forebyggelse af ekstremisme og radikaliserings er baseret på bredt tværsektorielt myndighedssamarbejde, herunder et tæt samarbejde mellem Udlændinge- og Integrationsministeriet, Justitsministeriet, Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme (NCFE), PET og landets politikredse og kommuner.

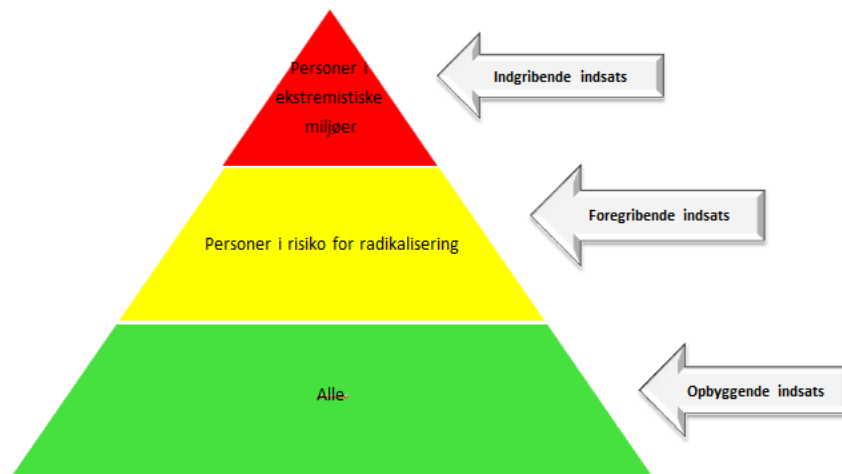
Ekstremisme og radikaliserings betragtes ikke kun som et problem ud fra et sikkerhedsmæssigt perspektiv (risiko for terror mv.), men også ud fra et bredere velfærdsmæssigt perspektiv, som knytter sig til samfundets sammenhængskraft og den enkeltes trivsel, udvikling og aktive medborgerskab.

Formålet med forebyggelsesindsatsen er at styrke modstandskraften overfor radikaliserings, at stoppe fødekæden til ekstremistiske miljøer og at medvirke til, at personer i voldelige, ekstremistiske miljøer forlader miljøerne.

---

¹ Ved opstart af evalueringen indgik endnu et initiativ, etableringen af et NGO-drevet exitcenter. Centeret er imidlertid afviklet i foråret 2017 efter ønske fra den organisation, Comeback Call Out, som havde fået tildelt opgaven på baggrund af en ansøgningspulje.

Radikalisering betragtes som risikoadfærd på linje med andre typer af risikoadfærd, der kan føre til kriminalitet. Forskellige typer af indsatser benyttes overfor forskellige målgrupper, hvilket kan illustreres med forebyggelsestrekanten, som også benyttes på det kriminalpræventive område.

Indgribende indsatser omfatter personer, som er aktive i ekstremistiske miljøer og som har begået kriminelle handlinger eller er i risiko for at gøre det. Formålet er at forebygge (yderligere) kriminelle ekstremistiske handlinger og at understøtte exit og resocialisering, hvor der grundlag for det. De indgribende indsatser varetages fortrinsvis af PET, politiet og Kriminalforsorgen samt via kommunernes sociale foranstaltninger og mentorforløb.

Foregribende indsatser er rettet mod personer og grupper, som er sårbare overfor radikalisering eller udviser risikoadfærd. Formålet er at dæmme op for risikoadfærd, inden den udvikler sig i mere alvorlig retning, og at styrke den enkeltes sociale kompetencer og relationer. De foregribende indsatser varetages blandt andet via kommunale sociale indsatser og mentorforløb samt i det relationsarbejde, der finder sted i skoler, klubber, på gadeplan og i regi af SSP-samarbejdet og andre kriminalpræventive samarbejder.

De opbyggende indsatser omfatter alle, men retter sig særligt mod børn og unge. De brede opbyggende indsatser adresserer ofte ikke udfordringerne med ekstremisme og radikalisering eksplicit. Formålet med indsatserne er at fremme børn og unges selvstændighed, sociale kompetencer, demokratiske dannelse og aktive medborgerskab. Disse er mål i sig selv, men bidrager samtidig til at forebygge risikoadfærd og styrke modstandskraften overfor radikalisering. Opbyggende indsatser varetages

ges primært i dagtilbud, skoler, ungdomsuddannelser og klubber samt i foreningslivet og i de enkelte familier.

En central del af forebyggelsesindsatsen løftes af landets kommuner og politikredse. Det sker blandt andet som led i det generelle kriminalitetsforebyggende arbejde i regi af SSP-samarbejdet mellem skole, socialforvaltning og politi. Dette samarbejde er forankret i regionale netværk med særlig fokus på ekstremisme og radikalisering, de såkaldte info-huse, som er etableret i landets 12 politikredse. Størstedelen af det tværsektorielle samarbejde i landets info-huse er struktureret i to samarbejdsfora. Det første er det overordnede ”info-hus-netværk”, bestående af tovholdere fra politikredsen og de kommuner, som er del af politikredsen. Her drøftes generelle udfordringer og opmærksomhedspunkter fra hele politikredsen. Det andet forum er det ”lokale info-hus”, hvor politiet sammen med den enkelte kommune modtager, håndterer, udreder, og visiterer konkrete bekymringshenvendelser vedrørende radikalisering.

Fra national hold understøttes det lokale forebyggelsesarbejde gennem vidensformidling, rådgivning, opkvalificering af fagpersoner, udvikling af konkrete metoder og indsatser samt lovgivning. Formålet er at sikre, at kommuner, politikredse, info-huse og andre, som er involveret i forebyggelsesindsatsen, har tilstrækkelig viden om ekstremisme og radikalisering og har relevante redskaber til brug for forebyggelsesarbejdet.

Med satspuljeaftalen for 2015 er der afsat midler på Udlændinge- og Integrationsministeriets område og Justitsministeriets område, hvor henholdsvis Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme i Styrelsen for International Rekruttering og Integration (SIRI) og PET er ansvarlige for de konkrete aktiviteter, der har til formål at styrke indsatsen for at forebygge ekstremisme og radikalisering.

1.2 SATSPULJEAFTALENS INITIATIVER

Formålet med initiativerne i satspuljeaftalen fra 2015 er at styrke forebyggelsesindsatsen over for de personer, som er i risiko for at blive en del af ekstremistiske miljøer, at støtte de, som allerede er en del af disse miljøer, i at forlade dem igen og at minimere indflydelse fra personer, som forsøger at radikalisere og rekruttere andre til ekstremistiske miljøer. Indsatsen for at forebygge ekstremisme og radikalisering skal ses i sammenhæng med andre indsatser, herunder indsatsen mod terror, kriminalitetsforebyggende og sociale indsatser.

Der er udvalgt i alt 13 initiativer til evaluering.

Rådgivningsinitiativerne omfatter rådgivning og faglig sparring til lokale aktører, først og fremmest landets kommuner, med henblik på at styrke den lokale indsats til forebyggelse af radikalisering og ekstremisme og exitindsatser – både på et strategisk plan og i forhold til konkrete borgernære initiativer.

Opkvalificeringsinitiativerne sigter mod at ruste fagpersoner med tæt borgerkontakt med den nødvendige viden til at identificere og håndtere bekymringstegn og problemer i forhold til radikalisering og ekstremisme.

De **borgernære initiativer** omfatter tilbud direkte til borgere, der er i risiko for radikaliserings, borgere, der allerede er en del af i ekstremistiske miljøer samt pårørende til begge grupper.

Tabel 1 - oversigt over initiativer fordelt på type

Navn og nummer i satspuljeaftalen	Rådgivning	Opkvalificering	Borgernære initiativer
Rådgivning og strategisk samarbejde med kommuner og kommunenetværk (1)	√		
Opkvalificering af fagmedarbejdere (2)		√	
Undervisningsmoduler på professionshøjskoler (3)		√	
Nationalt mentorkorps (5)			√
Gruppebaseret ung-til-ung dialogformidler (6)			√
Undervisningspakke i propogandateknikker og kildekritik (9)			√
Nationalt udrykningsteam (10)	√		
Rådgivning til kommuner om exitindsatser (13) (udgået)	√		
Støtte til kommuners strategiske samarbejde med lokale civilsamfundsaktører (15)	√		
Kompetence- og kapacitetsopbygning af lokale foreninger (16)	√		
National hotline (17)			√
Familieorienteret forældrecoach/pårørendenetværk (18)			√
Styrkelse af PET's Outreach-indsats (19)			√

Det bemærkes i øvrigt, at der med satspuljeaftalen for 2017 er afsat yderligere midler til forebyggelsesindsatsen i perioden 2017-2020. Der er bl.a. afsat 58,3 mio. kr. til at styrke indsatsen på Udlændinge- og Integrationsministeriets område, herunder etablering af et Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme (NCFE).

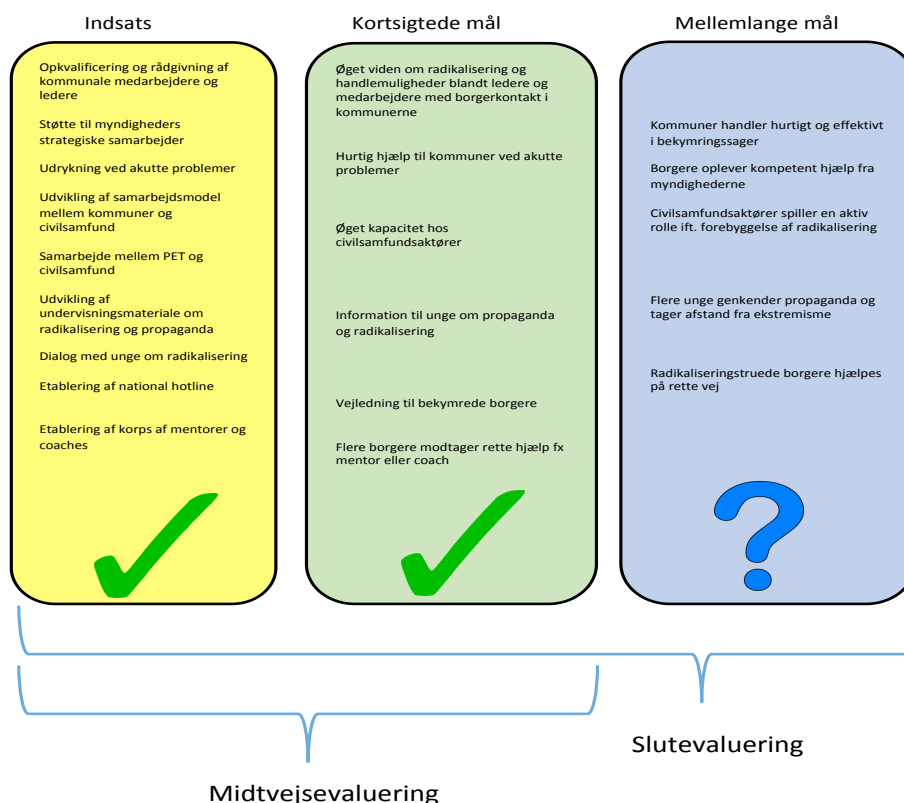
Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme blev etableret pr. 1. januar 2017 i Styrelsen for International Rekruttering og Integration (SIRI). Centeret viderefører de indsats, der før etableringen af centeret blev varetaget af SIRI, herunder rådgivning, opkvalificering og udmøntning af øvrige initiativer fra satspuljeaftalen for 2015. Med satspuljeaftalen for 2017 følger en opnormering og indsatsen tilføres et løft, således at aktivitetsniveauet i forhold til bl.a. rådgivning og opkvalificering øges og en række nye initiativer iværksættes.

På den baggrund er der behov for fremadrettet at se evalueringerne af satspuljeaftalen for 2015 og 2017 i sammenhæng. Fx medgår der midler fra begge aftaler til centerets udgående aktiviteter. Nærværende midtvejsevaluering er dog afgrænset til perioden 2015 - maj 2017. Her er det fortrinsvis midlerne fra satspuljeaftalen 2015, der er under udmøntning, men udmøntningen af midler fra satspuljeaftalen for 2017 er ligeledes påbegyndt. Konkret vil det formentlig indebære, at evalueringen af NCFE's initiativer fremadrettet vil indgå i evalueringen af satspuljeinitiativerne 2017, men dette besluttet på et senere tidspunkt.

1.3 HOVEDRESULTATER

Nedenstående forandringsteori illustrerer evalueringens udsagnskraft og initiativernes samlede implementering og resultater:

Figur 1 - samlet forandringsteori for satspuljeinitiativerne

Figuren illustrerer, at midtvejsevalueringen undersøger indsats og kortsigtede mål; altså gennemførelse af initiativerne og hvorvidt der, som konsekvens af indsatsen, sker det, man havde forventet. De kortsigtede mål omhandler primært de professionelle udbytte af de forskellige initiativer. De mellemlange mål, altså hvorvidt de professionelle ændrer praksis, undersøges først i slutrapporten.

Midtvejsevalueringens overordnede, tværgående konklusioner og anbefalinger er:

- **Implementeringen** af initiativerne forløber, med enkelte undtagelser, planmæssigt. Et af initiativerne har været i fuld drift i mere end et år, og stort set alle de andre er kommet godt i gang og er forbi de værste opstartsvanskeligheder. 11 af initiativerne er så fremskredne, at det har været muligt at foretage en midtvejsevaluering på et solidt datagrundlag.
- De fleste initiativer har også nået – eller er meget tæt på at nå – **de kortsigtede mål**, som kan forventes nået på dette tidspunkt. Det er en gennemgående tendens, at de personer og

aktører, som har været genstand for aktiviteterne har været meget tilfredse med dem og tilkendegiver, at de har fået ny viden og nye kompetencer.

- De **mellemlange mål** udgør for mange af initiativerne en ændring af praksis eller udvalgte resultater på borger- og/eller organisationsniveau. Opnåelse af disse mål vurderes ikke som en del af midtvejsevalueringen, da initiativernes virkning på mellemlangt sig ikke kan forventes på nuværende tidspunkt. Da næste evalueringsrapport er slutrapporten anbefales det., at initiativerne løbende gøre status over, om de medfører praksisændringer, da disse erfaringsmæssigt er vanskelige at opnå.
- Der er **stor interesse** for radikaliseringsfeltet blandt kommunale medarbejdere, både på ledelsesplan og blandt medarbejdere med borgerkontakt. Kommunerne har i vid udstrækning taget den radikaliseringsforebyggende indsats på sig og efterspørger viden og metoder. De opkvalificerende og rådgivende indsatser falder derfor på et tørt sted, og de kommunale medarbejdere, der har taget del i disse indsatser, udtrykker stor begejstring for undervisning, opmærksomhedsoplæg, hjælp til udarbejdelse af handleplaner mm. Nøglen til succes ligger i den meget individuelle og skræddersyede tilgang som NCFE har udvist, hvilket har gjort det muligt at imødekomme de enkelte kommuners behov.
- Der er kun visiteret **få borgere** til mentor/forældrecoachindsatsen. Årsagen til dette begrænsede antal borgere er ikke umiddelbart identificerbar, og det er derfor ikke til at vide, om der ikke findes flere radikaliseringsstruede borgere, om kommunerne ikke finder frem til dem eller om de håndteres i andre indsatser – fx på grund af en tæt relation mellem ung og mentor i en anden indsats. Mentorer og coaches har været meget tilfredse med det uddannelsesforløb, de har gennemgået under initiativet, og metoderne anvendes på andre udsatte borgere i mentor/coaches hjemkommuner og som rådgivere og supervisere for andre medarbejdere, der arbejder med borgere med risiko for radikalisering.

1.4 IMPLEMENTERINGS- OG RESULTATBAROMETER

Nedenstående tabel giver et overblik over de enkelte initiativers implementering og resultater på kort sigt. Der er tale om en samlet vurdering ud fra de tilgængelige data (fra januar 2016 til maj 2017) og evaluators øvrige kendskab til initiativerne. Implementering og resultater vurderes ud fra, hvad der er forventeligt *på tidspunktet for midtvejsvurderingen*, og er således ikke et udtryk for, om initiativet er fuldt implementeret eller har nået samtlige resultater.

Tabel 2: Implementerings- og resultatbarometer

● = Forventet eller bedre   ● = mindre end forventet   ● = begrænset fremskridt   ○ = ingen eller begrænset data

	Initiativ	Implementering	Resultater på kort sigt
Initiativer under Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme og PET	Rådgivning og strategisk samarbejde med kommuner og kommunenetværk (1 og 13)	●	●
	Opkvalificering af fagmedarbejdere (2)	●	●
	Nationalt udrykningsteam (10)	●	●
	Støtte til kommuners strategiske samarbejde med lokale civilsamsfundsaktører (15)	●	○
	Styrkelse af PET's Outreach-indsats (19)	●	●
Initiativer udført af eksterne leverandører	Undervisningsmoduler på professionshøjskoler (3)	●	●
	Gruppebaseret ung-til-ung dialogformidler (6)	●	●
	Undervisningspakke i propagandateknikker og kildekritik (9)	●	○
	Nationalt mentorkorps (5) og national korps af forældrecoaches (18)	●	●
	Kompetence og kapacitetsopbygning af lokale foreninger (16)	●	●
	National hotline (17)	●	●

(tallet i parentes efter navnet er initiativets nummer i satspuljeaftalen)

Som tabellen viser, er langt størstedelen af initiativerne implementeret i en grad, som kunne forventes på nuværende tidspunkt. Undtagelsen er *ung-til-ung dialogformidler*, som er blevet forsinket på grund af manglende tilbud ved leverandørudbud, men som er sat i gang i efteråret 2017, samt *undervisningsmoduler på professionshøjskoler*, hvor der er gennemført en behovsanalyse, mens arbejdet med udvikling af undervisningsmodulerne først påbegyndes i 2018.

Samtlige initiativer har nået de resultater, som kunne forventes på kort sigt. Undtaget herfra er de to ovennævnte initiativer, samt yderligere to (*undervisning i propagandateknikker og kildekritik* og *støtte til kommuners strategiske samarbejde med lokale aktører*), hvor evalueringen endnu ikke er iværksat, selvom der er aktiviteter på initiativet. Ved disse to indsatser mangler der således data til at vurdere, om de kortsigtede resultater er nået.

1.5 EVALUATORS BEMÆRKNINGER OM EVALUERINGSDESIGN, METODE OG DATAGRUNDLAG

Initiativerne i satspuljeaftalen 2015 har det til fælles, at de har til formål at styrke et allerede etableret beredskab og opmærksomhed på mennesker, der er i risiko for radikaliserings eller rekruttering til ekstremistiske miljøer. Der er således overordnet set ikke tale om helt nye metoder og tiltag, men videreudvikling af tiltag, der, for mange indsatsers vedkommende, har været i gang i flere år. Evaluering af sådanne tiltag er derfor også udfordrende på flere måder; for det første er det vanskeligt at skelne indsatserne fra 'fortilstanden' (da der også her har været lignende tiltag, om end i mindre omfang eller med anden udformning) og for det andet er det vanskeligt at måle effekten på længere sigt, da formålet med indsatserne i sidste ende er fraværet af radikaliserings.

De fleste initiativer har langsigtede mål om forandringer på borger- eller samfundsniveau, fx tidlig opsporing af radikaliserings, større sammenhængskraft i lokalsamfundet, ændret adfærd for radikaliseringsstruede unge mm. Udfordringerne med sådanne langsigtede mål for borgerne er dels, at ændringerne først forventes synlige på længere sigt, og dels, at det er meget vanskeligt at etablere en kausal forbindelse mellem indsats og ændringer for borgerne.

Evalueringen af de enkelte indsatser er derfor tilrettelagt ud fra en forandringsteoretisk logik, hvor indsatsernes mål opfyldelse søges eftervist ved at dokumentere implementering og aktiviteter, og vurdering af resultater (opfyldelse af kortsigtede og mellemlange mål). For hver af indsatserne er der udviklet en forandringsteori i tæt samarbejde med indsatsens aktører og projektledelse. Forandringsteorien er en teori om, hvilke aktiviteter, der skal sættes i værk, samt hvilke mål på kort og mellem-lang sigt, der skal nås, for at det er sandsynligt, at de langsigtede mål kan nås. På baggrund af forandringsteoriene er der udviklet individuelle evalueringdesigns for hvert af de 13 initiativer, hvori der tages højde for tilgængelig data og tidsperspektivet for evalueringen.

Evalueringen er designet således, at midtvejsevalueringen primært har udsagnskraft i forhold til indsatsernes aktiviteter og en selvurdering af udbyttet fra de personer, som har deltaget i indsatserne. Evalueringen kan på dette tidspunkt derfor fx dokumentere implementeringen, dvs. gennemførelse af aktiviteter og deltagernes/modtagernes tilfredshed på kort sigt. Det er endnu for tidligt at sige noget om, hvorvidt fx ny viden og kompetencer rent faktisk omsættes til praksis, og videre, om den ændrede praksis leder til de ønskede resultater.

På to af de borgernære indsatser er der udviklet et evalueringdesign, hvor der foretages gentagne progressionsmålinger via et specialudviklet IT-system, som evaluator har udviklet til at dokumentere borgernes progression ved hjælp af Preben Bertelsens tilværelsespsykologiske analyseskema. IT-systemet var udviklet og klar til brug i februar 2017. Ved afslutningen af dataindsamlingen til midt-

vejsevalueringen i maj 2017 var der ikke nok borgere i forløb til, at vi kunne udføre en valid analyse af borgernes progression.

Data er indsamlet og bearbejdet fra januar til maj 2017. I perioden frem til offentliggørelse af nærværende rapport har der været udvikling på flere af initiativerne, som ikke fremgår af rapporten.

2. Læsevejledning

Denne rapport udgør en samlet midtvejsevaluering af 13 initiativer under satspuljeaftalen fra 2015 til forebyggelse af ekstremisme og radikalisering.

Rapportens første afsnit består af en **indledning og sammenfatning**. Afsnittet indeholder en kort beskrivelse af den samlede satspuljeaftale og de evaluerede initiativer, samt en gennemgang af centrale tværgående konklusioner. Endvidere findes her et implementerings- og resultatbarometer, der med en farveskalering giver et overblik over implementeringen og den kortsigtede målopfyldelse for hvert enkelt initiativ. Indledningen afsluttes med evaluators bemærkninger vedr. metode og datagrundlag.

Første del af rapporten dækker evalueringerne af de initiativer, som Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme (NCFE) er både projektleder og udførende aktør på – i nogle tilfælde i samarbejde med PET. Disse initiativer omhandler primært rådgivende og opkvalificerende indsatser til kommunerne og andre aktører i forebyggelsesindsatsen, og de enkelte initiativer behandles hver for sig. Derudover dækker afsnittet en evaluering af PET's *outreach* indsats.

Andel del af rapporten dækker evalueringerne af de initiativer, som gennemføres ved en ekstern leverandør, fx mentor- og forældrecoachkorps, den nationale hotline, rådgivning til frivillige organisationer m.fl. Fælles for flere af disse initiativer er – ud over den eksterne leverandør – at fokus og ønskede resultater er borgernære. Også i dette afsnit behandles de enkelte initiativer hver for sig.

Herefter findes en beskrivelse af **datagrundlaget** for hver af de evaluerede initiativer, og rapporten afsluttes med et **metodeafsnit**, der beskriver de metoder, der er anvendt til evalueringens dataindsamling.

2.1 OPBYGNING AF DE ENKELTE AFSNIT

Hvert af de evaluerede initiativer behandles i separate afsnit, og kan som sådan læses for sig, hvis læseren ikke har interesse i samtlige initiativer. Så vidt muligt er de enkelte afsnit bygget op over den samme skabelon. For hvert initiativ præsenteres først **formål og aktiviteter** under initiativet, hvorefter initiativets **forandringsteori** og devalueringens **datagrundlag** præsenteres.

I evalueringens designet er der et **kvantitativt fokus** på udvalgte aktiviteter og kortsigtede mål. Disse elementer afdækkes via registreringsskemaer, surveys og anden kvantitativ data, der indsamles af evaluator eller leverandør. De elementer i forandringsteoriene, der afdækkes via kvantitativ data, er markeret med en blå stjerne. De øvrige elementer i forandringsteorien **afdækkes kvalitativt**, fx via interviews og observationer. En stiplede linje omkring en boks i forandringsteorien indikerer, at elementet ikke dokumenteres.

3. Del 1: initiativer under Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme og PET

Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme koordinerer og varetager en række initiativer under satspuljeaftalen, hvis overordnede formål er at gøre kommunerne i stand til at forebygge og reagere på radikalisering og ekstremisme. Initiativerne udgør tilsammen en helhedsorienteret tilgang, hvor NCFE alt efter den enkelte kommunes behov anvender de forskellige initiativer, herunder rådgivning, opkvalificering og det nationale udrykningsteam. Det forekommer ofte, at rådgivningen til en kommune afstedkommer et behov for opkvalificering, eller at brugen af udrykningsteamet fx medfører et behov for specifik opkvalificering. NCFE gennemfører nogle initiativer selvstændigt og andre i samarbejde med PET. Outreach-indsatsen gennemføres selvstændigt af PET.

Første del af midtvejsrapporten samler de initiativer, der udføres af NCFE og PET, da der ofte er store overlap imellem de enkelte initiativer, og de ofte udføres af samme personer. Initiativerne udgøres af:

- Rådgivning og strategisk samarbejde med kommuner
- Opkvalificering af fagmedarbejdere
- Nationalt udrykningsteam
- Støtte til myndighedernes strategiske samarbejde med lokale civilsamfundsaktører
- Styrkelse af PET's Outreach-indsats

SIRI (i dag NCFE) og PET har ydet disse typer af aktiviteter i en lang årrække, og det er således ikke noget nyt, at kommuner, politikredse og info-huse mv. kan få rådgivning fra NCFE og PET eller modtage opkvalificering. Det nationale udrykningsteam er som koncept nyt, men indholdet er oftest rådgivning blot med et øget fokus på akutte situationer. Samtidig er etableringen af Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme, som led i udmøntningen af satspuljeaftalen for 2017 og tilførslen af yderligere midler til udvikling af indsatserne, en faktor, der forventes at påvirke hele feltet, herunder de evaluerede initiativer.

Initiativerne under satspuljeaftalen fra 2015, som udføres af NCFE og PET, vil blive gennemgået særskilt i nedenstående, og første del af rapporten afsluttes med en tværgående opsamling.

3.1 RÅDGIVNING OG STRATEGISK SAMARBEJDE MED KOMMUNER

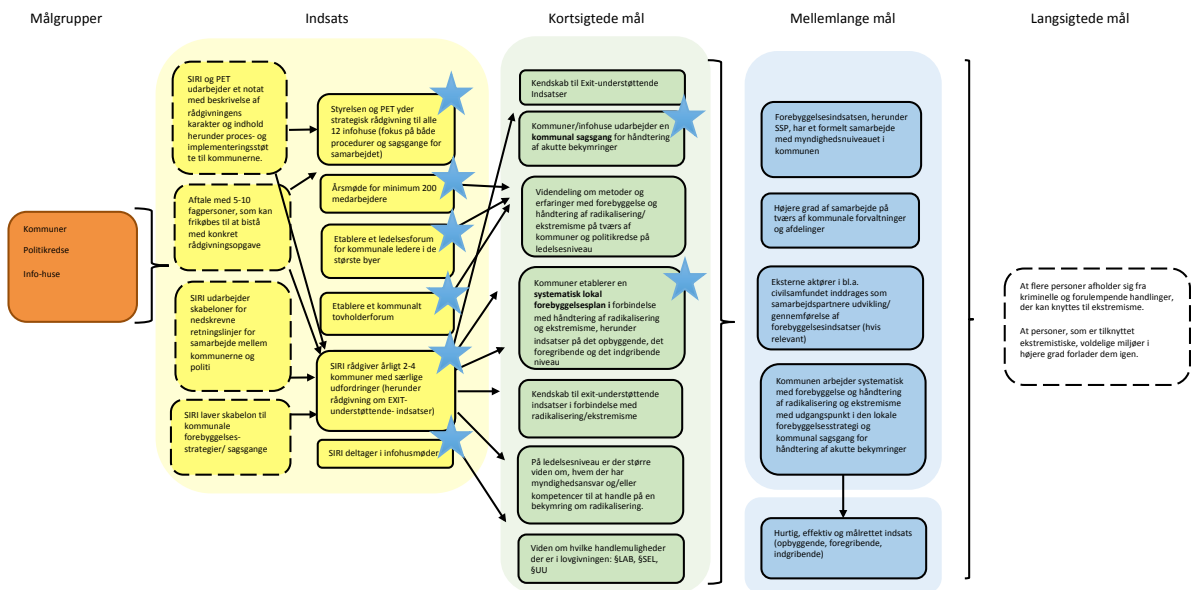
De nationale myndigheder indgår strategisk samarbejde med kommuner og politikredse der har særlige udfordringer med ekstremisme. Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme rådgiver kommunerne om tilrettelæggelse og udmøntning af forebyggelsesstrategier og om organisering og samarbejde på tværs af sektorer samt i forhold til samarbejdet mellem kommuner og politi i info-husene. PET rådgiver landets politikredse og sammen koordinerer NCFE og PET arbejde, der vedrører landets info-huse. Som en del af den udgående rådgivning tilbyder NCFE også rådgivning til kommunerne om exitunderstøttende indsatser, og centeret understøtter videndeling på tværs af kommuner.

Formålet med den strategiske rådgivning er at understøtte og fremme en systematisk og koordineret forebyggelsesindsats lokalt. Evalueringen omfatter primært NCFE's rådgivning til kommunerne og den rådgivning til landets info-huse, som NCFE og PET varetager i fællesskab.

Det viser midtvejsevalueringen:

- De aktiviteter, som kunne forventes gennemført på nuværende tidspunkt, er gennemført.
- Modtagerne af rådgivningen er overordnet tilfredse.
- Tilfredsheden begrundes med rådgivernes kompetencer, deres forståelse for den enkelte kommunes behov og den kommunale virkelighed generelt, samt rådgivernes tilgængelighed og anerkendende tilgang.
- Kommunerne udvikler strategier og handlingsplaner på baggrund af rådgivningen.
- Der er tegn på, at rådgivningen øger modtagernes kendskab til indsatser og viden om handlemuligheder til forebyggelse af radikaliserings og ekstremisme. Dette sker i kraft af de udviklede forebyggelsesplaner og kommunale sagsgange for håndtering af bekymringer.

Figur 2 Forandringsteori for rådgivning og strategisk samarbejde med kommuner

Midtvejsevalueringen af rådgivning og strategisk samarbejde i kommunerne baseres på følgende datagrundlag:

- Løbende aktivitetsmonitorering via registreringsskemaer
- Et fokusgruppeinterview med projektleder og medarbejdere i NCFE, som arbejder med rådgivningen
- Fire individuelle interviews med repræsentanter for kommuner, der har modtaget rådgivning
- Survey blandt modtagere af rådgivning. Der er indkommet tre spørgeskemabesvarelser fra de fire kommuner, hvorfor data behandles kvalitativt.

For en detaljeret gennemgang af datagrundlag og metode, se de separate afsnit herom i slutningen af rapporten.

3.1.1 Gennemføres rådgivningen som planlagt?

Rådgivningen beskrives af projektleder og rådgiverne som efterspørgselsdrevet, hvilket vil sige, at NCFE yder rådgivning, når en kommune beder om det. Ifølge medarbejderne på initiativet får NCFE flere henvendelser end tidligere, og oplever at kommunerne generelt er optaget af at ville have en forebyggelsesstrategi på området for radikalisering og ekstremisme. Det generelle trusselsbillede og konkrete hændelser, samt det politiske klima har betydning for efterspørgslen efter rådgivning. Ifølge rådgiverne tager initiativet udgangspunkt i den enkelte kommunes behov, og langt de fleste rådgivningsforløb omhandler udarbejdelse af en forebyggelsesstrategi og en kommunal sagsgang for håndtering af bekymringer, også kaldet *action-card*. En forebyggelsesstrategi omhandler ofte forskellige aspekter af en kommunes arbejde med området for radikalisering og ekstremisme, herunder målgruppe, metode, visitation, organisation, ressourcer samt den kommunale sagsgang (*action-card*).

Selve tilgangen i rådgivningen er ifølge rådgiverne forskellig fra gang til gang, alt efter kommunens behov. I forhold til udvikling af materiale til kommuner og info-huse er NCFE, som en del af initiativet, i gang med at konceptualisere rådgivningen i højere grad end tidligere, fx i form af en skabelon for en handlingsplan på området. Udviklingen af en strategi og handlingsplan kræver imidlertid mere processtøtte til kommunerne, end det er muligt at tilbyde fra NCFE. Derfor har NCFE nu tilknyttet en ekstern leverandør, som dels skal yde konkret processtøtte, dels udvikle en skabelon, som NCFE kan benytte fremadrettet.² Derudover indeholder rådgivningen ofte elementer af opkvalificering (fx kurser, oplæg mm.), som er blevet mere standardiseret igennem de sidste to år ifølge medarbejderne i NCFE.

Rådgiverne lægger vægt på, at en del af deres arbejde ofte er at tale området ned, det vil sige få sat proportionerne rigtigt. Radikalisering og ekstremisme er et nicheområde. Derfor handler det ifølge projektlederen også om at få det integreret i den eksisterende organisering og i de indsatser, som den respektive kommune allerede har. Her spiller info-husene, som en del af det almindelige SSP samarbejde, en central rolle. Rådgivningen af kommuner gennemføres af NCFE – med enkelte undtagelser, hvor PET er med. Vedrørende info-husene er der oftere et samarbejde, hvor NCFE og PET rådgiver sammen på et mere generelt niveau.

Rådgivning om exit-understøttende indsatser er på nuværende tidspunkt ikke blevet leveret som en særskilt rådgivning. Det beskrives af projektlederen, at det ikke umiddelbart giver mening at tilbyde denne rådgivning særskilt, da der fokuseres på at levere en helhedsorienteret rådgivning. Den exit-understøttende del indgår således i den almene rådgivning, alt efter den enkelte kommunes behov.

---

² Initiativ, som finansieres via satspuljeaftalen for 2017.

Tabel 3 – gennemførelse af aktiviteter

● = Forventet eller bedre   ● = mindre end forventet   ● = begrænset fremskridt   ○ = ingen eller begrænset data

Mål	Status ved midtvejsevaluering	Vurdering
Årsmøde for minimum 200 medarbejdere.	Årsmøde 3. april 2016 med deltagelse af 220 personer. <i>Kilde(r): Aktivitetsregistrering</i>	●
Etablering af ledelsesforum og kommunalt tovholderforum.	Ledelsesforum er ved dataindsamlingens afslutning ved at blive etableret, mens det kommunale tovholderforum ikke etableres, da det iflg. projektleder ikke er relevant. <i>Kilde(r): Projektlederinterview</i>	●
Rådgivning til 2-4 kommuner: årligt (i alt 6-12).	Fra marts 2016 er der blevet ydet 10 rådgivningsforløb til kommuner på Sjælland og Fyn. Tilstede ved rådgivningen har der været 79 deltagere, blandt andet socialrådgivere, sekretariatsmedarbejdere, fra politi og infohuse/SSP med flere. <i>Kilde(r): Aktivitetsregistrering</i>	●
Rådgivning til alle 12 infohuse, samt deltagelse i infohusmøder	Der har været afholdt 27 møder i info-husene, samt to temadage. I alt har cirka 922 personer deltaget ved disse møder, og deltagere kommer hovedsageligt fra SSP, politiet og kommuner. Otte info-huse har modtaget rådgivning. <i>Kilde(r): Aktivitetsregistrering</i>	●

Som det fremgår af ovenstående tabel, er initiativets aktiviteter udført som forventet på nuværende tidspunkt. Undtagelsen er etablering af et kommunalt tovholdernetværk, som projektledelsen har valgt ikke at etablere. Det er evaluators umiddelbare vurdering, at alene etableringen af et ledelsesforum på nuværende tidspunkt sandsynligvis er tilstrækkeligt til at sikre vidensdeling mellem kommunerne, men dette forhold vil være et fokuspunkt for den videre evaluering, særligt ift. inddragelse af politiet i denne vidensdeling.

3.1.2 Er de kortsigtede mål nået?

Kommunerne giver udtryk for, at de har relativt få sager, der omhandler radikaliserings, og dette forhold kan have betydning for forankringen af den viden, som kommunerne opnår som følge af rådgivningen. Det kan fx være en udfordring at bringe ny viden og nye redskaber i anvendelse. Rådgivningen handler således ikke kun om at tilegne sig ny viden og få udarbejdet handlingsplaner, men

også om at kunne anvende denne viden og udarbejde procedurer i praksis. Her har det fx betydning, hvorvidt der er fora, fx årsmøder i regi af info-husene, som kan holde fagprofessionelle opdateret og bringe viden i anvendelse.

Datamaterialet viser, at modtagerne har en oplevelse af, at deres vidensniveau er øget på en række af de parametre, som ønskes. De interviewede kommuners udbytte inkluderer dels større overblik over handlemuligheder i forhold til håndtering af en bekymring om radikalisering/ekstremisme – de ved hvor de kan søge hjælp i tilfælde af, at der skulle være brug for det. Dels påpeger flere informanter, at de har fået inspiration til egen organisering på området med udgangspunkt i, hvordan andre kommuner agerer på området. Samtidig er der også flere som nævner, at de gennem rådgivningen har fået en bekræftelse af, at deres nuværende praksis er den rette.

De informanter, som sidder med i info-hus-samarbejdet, nævner de løbende møder og årsmøder i info-husene som yderst relevante og vigtige i forhold til løbende at være opdateret om, hvad man som fagperson skal være opmærksom på. Dette pointeres som særligt vigtigt, da det er et område, hvor udviklingen går hurtigt.

Rådgivning om Exit-understøttende indsatser indgår i initiativet ved efterspørgsel, men der har pt. ikke været efterspørgsel fra de kommuner, der har indgået i initiativet.

Tabel 4 - opnåelse af kortsigtede mål

● = Forventet eller bedre   ● = mindre end forventet   ● = begrænset fremskridt   ○ = ingen eller begrænset data

Mål	Status ved midtvejsevaluering	Vurdering
Kommuner etablerer en systematisk lokal forebyggelsesplan i forbindelse med håndtering af radikalisering og ekstremisme, herunder udarbejder en kommunal sagsgang for håndtering af akutte bekymringer.	<p>Ud af de 10 kommuner, der har modtaget rådgivning, har fem udarbejdet strategier og/eller actioncards.</p> <p><i>Kilde(r): Kommunesurvey og interviews</i></p>	●

I forhold til de kortsigtede mål vurderes det, at initiativet har opnået de forventelige mål.

3.2 OPKVALIFICERING AF FAGMEDARBEJDERE

Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme og PET udvider den eksisterende indsats for at opkvalificere fagpersoner og ressourcepersoner, som arbejder med forebyggelse af ekstremisme og radikaliseringsindsats i regi af kommune, politi og kriminalpræventive samarbejder (SSP, PSP, KSP). Derudover udvides indsatsen til at omfatte andre, fx pædagoger, lærere, medarbejdere i jobcentre, boligso- ciale medarbejdere og medarbejdere på landets asylcentre, som har tæt borgerkontakt og dermed kan være blandt de første til at se en ændret adfærd, der kan være udtryk for radikaliseringsindsats.

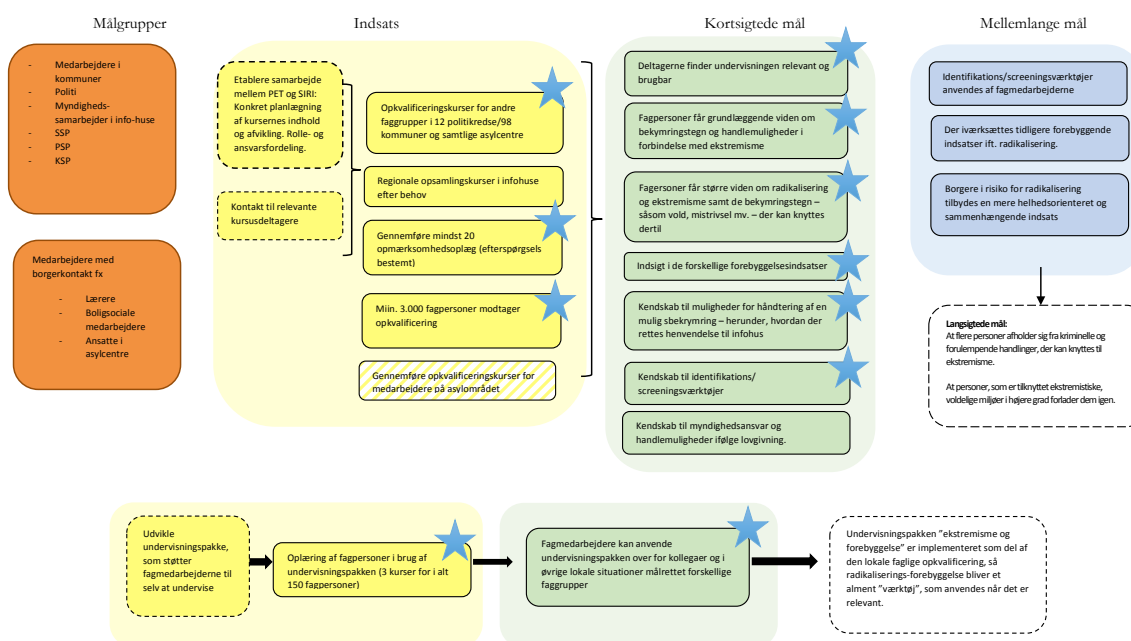
Formålet er at fremme tidlig identificering af tegn på radikaliseringsindsats, og medvirke til at relevante aktø- rer i forebyggelsesindsatsen har den nødvendige viden og redskaber til at iværksætte en hurtig, mål- rettet og sammenhængende indsats, hvor der er behov for det.

Initiativet indebærer opkvalificeringskursus og opmærksomhedsoplæg samt oplæring i en undervis- ningspakke. Sidstnævnte skal støtte fagpersonerne til selv at undervise på området. Initiativet er en videreudvikling af et eksisterende tilbud. Opmærksomhedsoplæg er korte oplæg af cirka en times va- righed, mens opkvalificeringskursus kan være enten temadage eller deciderede kurser for medarbej- dere i info-husene. Sidstnævnte er langt mere omfattende med dybdegående information indenfor fagfeltet, mens temadagene ofte er en light-version af dette.

Det viser midtvejsevalueringen:

- Langt størstedelen af de aktiviteter, som kunne forventes gennemført på dette tids- punkt, er gennemført.
- Modtagerne af opkvalificeringen er overordnet tilfredse med undervisningen, hvil- ket de begrundes i underviseres kompetencer og deres forståelse for den kommuna- le virkelighed generelt, samt deres tilgængelighed og anerkendende tilgang.
- Med udgangspunkt i modtagernes selvrappede vurderinger, er der indikationer på, at initiativet er medvirkende til at give ny/øget viden og skabe bedre overblik over handlemuligheder og klarhed over de forskellige myndigheders rolle.
- Der er foreløbige tegn på, at opkvalificeringen vil lede til ændret praksis, men det tilgængelige datagrundlag er endnu meget spinkelt.

Figur 3 Forandringsteori for Opkvalificering af fagmedarbejdere

Midtvejsevalueringen af dette initiativ bygger på

- en løbende aktivitetsregistrering
- et fokusgruppeinterview med projektleder og medarbejdere i NCFE og PET, som arbejder med opkvalificeringen
- en survey blandt modtagere af opkvalificering gennemført af NCFE eller af NCFE og PET i fællesskab, hvor der er indkommet 128 besvarelser
- to individuelle interviews med modtagere af opkvalificeringen.

For en detaljeret gennemgang af datagrundlag og metode, se de separate afsnit herom i slutningen af rapporten.

3.2.1 Gennemføres opkvalificeringen som planlagt?

Formålet med initiativet er ifølge projektleder og medarbejderne en forbedret praksis samt mere kvalificeret håndtering af bekymring i forhold til radikaliserings og ekstremisme i kommunerne – herunder at de fagprofessionelle har kendskab til info-huse, og deres funktion på området. Det er ligeledes et formål ifølge medarbejderne, at de fagprofessionelle ved, at de har en rolle i forebyggelsen på området, og at de skal benytte de værktøjer og redskaber, som de allerede anvender i det kriminalpræventive arbejde – og at de ikke har berøringsangst i forhold til emnet.

Kurser og opmærksomhedsoplæg bliver både gennemført ved konkret efterspørgsel fra fx kommuner og som tilbud til konkrete målgrupper, som NCFE og PET har defineret som særligt relevante

dele af målgruppen, fx landets PSP-grupper. Efterspørgslen opleves generelt som stor blandt målgruppen. Ifølge medarbejderne i NCFE har det generelle trusselsbillede, konkrete hændelser, samt det politiske klima betydning for efterspørgslen for opkvalificering, som tilfældet også er med rådgivningen.

Der er etableret samarbejde mellem NCFE og PET om initiativet, hvor nogle af aktiviteter gennemføres fælles, mens andre gennemføres hver for sig. I de tilfælde, hvor NCFE og PET begge er med, er arbejdsdelingen ifølge medarbejderne således, at PET primært har fokus på det sikkerhedsmæssige, herunder det aktuelle trusselsbillede, risikofaktorer samt PET's forebyggende indsats, fx i outreach regi mv., mens NCFE primært har fokus på den socialfaglige tilgang til forebyggelse samt organisering og tilrettelæggelse af forebyggelsesindsatsen i kommunerne. I de tilfælde, hvor PET ikke er med, leverer NCFE også den del, som handler om det sikkerhedsmæssige. Oplæg og undervisning tager udgangspunkt i en standard pakke, som tilpasses alt efter hvilken del af målgruppen, som er til stede. Samtidig afholder NCFE/PET oftest et formøde med den pågældende kommune for at afdække behov og hvilke faggrupper, som er relevante at få med på fx en temadag. På den måde tilpasses initiativet den lokale kontekst.

Tilførslen af flere midler i forbindelse med satspuljeaftalen for 2015 er NCFE blevet opskaleret, således at omfanget af aktiviteter samt antallet af medarbejdere på initiativet er blevet større. Ifølge medarbejderne i NCFE har dette haft en positiv betydning for kvaliteten.

Tabel 5 - gennemførelse af aktiviteter

● = Forventet eller bedre ● = mindre end forventet ● = begrænset fremskridt ○ = ingen eller begrænset data

Mål	Status ved midtvejsevalueringen	Vurdering
Opkvalificeringskursus for andre faggrupper i 12 politikredse/98 kommuner (medio 2016) og samtlige asylcentre	Siden januar 2016 er der blevet afholdt i alt 16 opkvalificeringskurser, men det er ikke registreret i hvilke kommuner, de er afholdt. Der er gennemført opkvalificerende kurser i alle 12 politikredse. PETs Forebyggelsescenter og Udlændingestyrelsen har i løbet af sommeren 2016 opkvalificeret personale og ledere (i alt ca. 600 deltagere) fra alle landets asylcentre, herunder også Kriminalforsorgens institutioner for frihedsberøvede asylsøgere samt udrejsecentre. <i>Kilde(r): NCFE's aktivitetsregistrering og PET</i>	●
Gennemføre mindst 20 opmærksomhedsoplæg (efterspørgselsbestemt)	Siden januar år 2016 er der blevet afholdt i alt 41 opmærksomhedsoplæg. <i>Kilde(r): NCFE's aktivitetsregistrering</i>	●
Min. 3.000 fagpersoner modtager opkvalificering	I alt har 2.381 personer deltaget ved disse opkvalificeringer. I alt har 594 personer deltaget ved PET's opkvalificering af asylmedarbejdere og ledere. <i>Kilde(r): NCFE's aktivitetsregistrering og PET</i>	●
Oplæring af fagpersoner i brug af undervisningspakken (3 kurser for i alt 150 fagpersoner)	Undervisningspakken er udarbejdet og klar til lancering, men der er endnu ikke blevet afholdt kurser i brugen af undervisningspakken. <i>Kilde(r): Fokusgruppeinterview</i>	●

3.2.2 Er de kortsigtede mål nået?

Evalueringen skal dokumentere resultater i form af forbedret praksis og mere kvalificeret håndtering, fx på baggrund af at de fagprofessionelle får kendskab til info-huse og disses funktion og rolle på området. Idet der endnu ikke er data fra den opfølgende survey er vurdering af de kortsigtede mål begrænset i indeværende midtvejsevaluering. Graden af opnåelse af kortsigtede mål bedømmes således på en survey udsendt umiddelbart efter kursus eller oplæg. Der er alene foretaget evaluering af de kurser og oplæg, som er gennemført af NCFE eller af NCFE i samarbejde med PET.

Tabel 6 - opnåelse af kortsigtede mål

● = Forventet eller bedre ● = mindre end forventet ● = begrænset fremskridt ○ = ingen eller begrænset data

Mål	Resultat	Vurdering
Deltagerne finder undervisningen relevant og brugbar	78 pct., af deltagerne på kurser eller oplæg er meget tilfredse eller tilfredse med kurset eller oplægget. <i>Kilde(r): Survey</i>	●
Fagpersoner får grundlæggende viden om bekymrings tegn og handlemuligheder i forbindelse med ekstremisme	51 pct. oplever, at kurset eller oplægget har bidraget til, at de i højere grad end før kan håndtere en bekymring. Samtidig forudser 31 pct. af deltagerne, at kurset eller oplægget vil bidrage til konkrete ændringer i måden, hvorpå de arbejder. <i>Kilde(r): Survey</i>	●
Fagpersoner får større viden om radikalisering og ekstremisme, samt de bekymringstegn – såsom vold, mistro mm. – der kan knyttes dertil	Flertallet af deltagerne er enige i, at de på baggrund af oplæg og kurser både har fået nye værktøjer og viden. Dette angår viden om radikalisering og ekstremisme (72 %), hvortil deltagerne har fået værktøjer til at kunne identificere (56 %) og håndtere (60 %) bekymringstegn. <i>Kilde(r): Survey</i>	●
Indsigt i de forskellige forebyggelsesindsatser	74 % af deltagerne oplever, at de har fået ny viden om forebyggelse af radikalisering/ekstremisme. <i>Kilde(r): Survey</i>	●
Kendskab til muligheder for håndtering af en bekymring – herunder, hvordan der rettes henvendelse til info-hus	72 % af deltagerne giver udtryk for, de har fået redskaber til at håndtere en bekymring om radikalisering/ekstremisme. <i>Kilde(r): Survey</i>	●
Kendskab til identifikations-/screeningsværktøjer	56 % oplyser, at de har fået redskaber til at identificere bekymringstegn ift. radikalisering/ekstremisme. <i>Kilde(r): Survey</i>	●
Fagmedarbejdere kan anvende undervisningspakken over for kollegaer og i øvrige lokale situationer målrettet forskellige faggrupper	Undervisningspakken er udarbejdet og klar til lancering, men der er ikke indenfor dataindsamlingsperioden afholdt kurser i brugen af undervisningspakken. <i>Kilde(r): Projektlederinterview</i>	○

Jf. ovenstående vurderes det, at initiativet på tilfredsstillende vis har nået de kortsigtede mål. Der er imidlertid plads til forbedring, da mellem 25-50 % af de adspurgte ikke har fået ny viden eller kompetencer på baggrund af oplæggene/kurset. Der er imidlertid meget stor tilfredshed med oplæg og kurser, hvilket kan tyde på, at en vis andel af deltagerne allerede har godt kendskab til feltet og metoderne. Hvis dette er tilfældet – og dermed forklaringen på den relativt store andel, der ikke har fået stort udbytte – er det vanskeligt at se, hvordan initiativet kan sikre større udbytte. En mulighed kan være at gøre oplæg/kurser mere avancerede, målrette dem deltageres eksisterende kompetencer eller udbyde differentierede kurser.

3.3 NATIONALT UDRYKNINGSTEAM

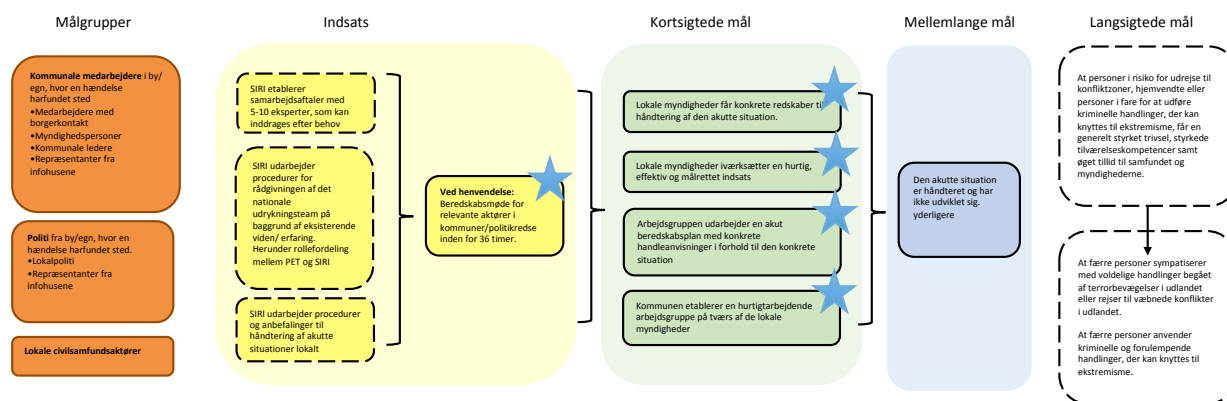
Der oprettes et nationalt udrykningsteam med medarbejdere fra Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme og PET, som med kort varsel skal rykke ud og rådgive kommuner og politi ved akutte og alvorlige udfordringer i forbindelse med rekruttering til ekstremistiske miljøer og udrejse til væbnede konflikter eller ved uroligheder lokalt, som er relateret til ekstremisme og radikalisering. Rådgivningen kan indeholde samme elementer som den generelle strategiske rådgivning, men med særlig vægt på etablering af beredskab og håndtering af den akutte situation. Som led i initiativet har udrykningsteamet mulighed for at iværksætte ekstraordinære og målrettede tiltag.

Formålet er at bistå lokale myndigheder med at etablere det rette beredskab og igangsætte en hurtig og effektiv indsats for at afhjælpe akutte og alvorlige situationer, der knytter sig til ekstremisme og radikalisering.

Det viser midtvejsevalueringen:

- Initiativet udmøntes som foreskrevet og er implementeret, som man på nuværende tidspunkt kan forvente.
- Brugen er dog begrænset, hvilket kan skyldes dels et manglende behov ude i kommunerne, dels et manglende kendskab til udrykningsteamet.
- Brugere af udrykningsteamet er overordnet set tilfredse med den rådgivning, de har modtaget. Dette begrundes med rådgivernes kompetencer og tilgængelighed samt, hvor hurtigt rådgivningen kan iværksættes.

Figur 4 forandringsteori for initiativ 10

Midtvejsevalueringen af dette initiativ bygger på:

- en løbende aktivitetsregistrering
- et fokusgruppeinterview med projektleder og medarbejdere i NCFE og PET, som arbejder med rådgivningen
- to individuelle interviews med modtagere af rådgivningen.

For en detaljeret gennemgang af datagrundlag og metode, se de separate afsnit herom i slutningen af rapporten.

3.3.1 Gennemføres initiativet som planlagt?

Det nationale udrykningsteam yder rådgivning til medarbejdere med borgerkontakt, myndigheds personer og ledere i kommuner samt Politi, herunder repræsentanter fra info-husene og civilsamfundsaktører. Den overordnede koordinering varetages af NCFE i forhold til kommunerne og PET i forhold til politikredsene. Ifølge projektleder og medarbejderne er rådgivningen som udgangspunkt ikke anderledes end den rådgivning, som ydes i forbindelse med de øvrige kommunerådgivende initiativer. Der er blot mere fokus på den akutte situation for den enkelte kommune. Udrykningsteamet har dog mulighed for hurtigt at iværksætte ekstraordinære og målrettede tiltag i de kommuner, som har akutte udfordringer.

Dette kan, ifølge projektleder og medarbejderne, fx være tilfælde, hvor borgere er i risiko for udrejse til konfliktzoner, eller vender hjem efter udrejse til konfliktzoner. Det kan også være borgere i fare for at udføre kriminelle handlinger, der kan knyttes til ekstremisme.

Ifølge projektleder er der etableret samarbejde mellem NCFE og PET om initiativet, samt tilknyttet en række eksperter, som inddrages efter behov. Udrykningsteamet aktiveres ved at en kommune tager kontakt til NCFE omkring en konkret situation. Teamet yder på den baggrund rådgivning og støtte til de lokale aktører med udgangspunkt i på forhånd udviklede beredskabsplaner og handleanvisninger for hhv. kommuner, politi og civilsamfund. Disse tilpasses de særlige lokale forhold, så der kan handles hurtigt, effektivt og målrettet – således at eventuelle udfordringer og konflikter kan tages i opløbet. Der inddrages herudover relevante eksterne aktører, fx i forbindelse med opkvalificering i den pågældende kommune.

Udrykningsteamet har været aktiveret tre gange siden sin oprettelse – i alle tre tilfælde har der været telefonisk kontakt og rådgivning inden for 36 timer, og hurtigt derefter har der været afholdt flere beredskabsmøder med de relevante aktører, hvilket er en central succesindikator for teamets tilgængelighed. De kommuner, som det omhandler, havde alle forud for denne brug allerede etableret god kontakt til NCFE og modtaget rådgivning på området for radikaliserings og ekstremisme.

Tabel 7 - gennemførelse af aktiviteter

● = Forventet eller bedre ● = mindre end forventet ● = begrænset fremskridt ○ = ingen eller begrænset data

Mål	Resultat	Vurdering
Ved henvendelse: Beredskabsmøde for relevante aktører i kommuner/politikredse inden for 36 timer.	Ved de tre henvendelser er der afholdt beredskabsmøde med relevante aktører inden for 36 timer. <i>Kilde(r): aktivitetsregistrering</i>	●

På baggrund af det tilgængelige datamateriale har evaluatoren ikke mulighed for at vurdere, hvorvidt teamet kunne have været hyppigere anvendt. Det kan være en mulighed at oplyse mere om teamets eksistens og funktion og dermed undersøge, hvorvidt flere kommuner kunne have interesse for at anvende det.

3.3.2 Er de kortsigtede mål nået?

Datamaterialet ift. opfyldelse af de kortsigtede mål er relativt begrænset her ved midtvejsevalueringen, da der kun har været få henvendelser til udrykningsteamet. Følgende afsnit baseres derfor på tværgående pointer fra de to kvalitative interviews, som er blevet gennemført med repræsentanter fra to af de tre kommuner, som har benyttet udrykningsteamet. Samtidig kan de to ovenstående devalueringer af hhv. rådgivning og opkvalificering også ses som udtryk for en vurdering af udrykningsteamet, da flere af de samme elementer går igen i de forskellige initiativer.

De to kommuner, som er blevet interviewet i forbindelse med midtvejsevalueringen, er begge meget tilfredse med rådgivningen i forbindelse med udrykningsteamet. Dette illustreres af følgende citat:

”NCFE har været fantastiske samarbejdspartnere, de har stillet op hver eneste gang, og er meget kompetente – det er en fælles drøftelse, hvor jeg ved meget mere om kommunen, mens de ved, hvad der skal kunne lade sig gøre. De har erfaringer mht., hvad der virker i andre kommuner, og så får vi en fælles drøftelse af, hvad løsningen kan være her hos os”. (SSP-Koordinator)

Tabel 8 - opnåelse af kortsigtede mål

● = Forventet eller bedre ● = mindre end forventet ● = begrænset fremskridt ○ = ingen eller begrænset data

Mål	Resultat	Vurdering
Lokale myndigheder får konkrete redskaber til håndtering af den akutte situation.	På baggrund af rådgivningen har de tre kommuner, som har benyttet Udrykningsteamet, modtaget en mini-uddannelse og et skræddersyet opkvalificeringskursus varetaget af NCFE og en ekstern leverandør.	●
Lokale myndigheder iværksætter en hurtig, effektiv og målrettet indsats.	I alle tre kommuner blev den akutte situation håndteret, og har ikke udviklet sig yderligere, da lokale myndigheder fik iværksat en målrettet indsats i forhold til konkrete hændelser i de respektive kommuner.	●
Kommunen etablerer en hurtigtarbejdende arbejdsgruppe på tværs af de kommunale myndigheder.	I alle tre kommuner blev den akutte situation håndteret, dog ikke nødvendigvis ved brug af en hurtigtarbejdende arbejdsgruppe på tværs af myndigheder.	●
Arbejdsgruppen udarbejder en akut beredskabsplan med konkrete handleanvisninger i forhold til den konkrete situation.	På den iværksatte mini-uddannelse arbejdede de tre kommuner med præcise arbejdsgange for håndtering af den konkrete situation samt generelt.	●

Det vurderes, at initiativet på tilfredsstillende vis har nået de kortsigtede mål. I de tre kommuner, der blev rykket ud til, blev der dog ikke etableret en arbejdsgruppe på tværs af de kommunale myndigheder. Situationen blev imidlertid håndteret tilfredsstillende, og det vurderes, at den manglende etablering af en arbejdsgruppe ikke udgør noget problem, og desuden at arbejdsgruppen fremadrettet kan udelades fra forandringsteorien.

3.4 STØTTE TIL MYNDIGHEDERNES STRATEGISKE SAMARBEJDE MED LOKALE CIVILSAMFUNDSAKTØRER

Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme rådgiver lokale myndigheder, særlig kommunerne, om at arbejde strategisk med inddragelse af – og samarbejde med – lokale civilsamfundsaktører som led i den generelle indsats for at forebygge ekstremisme og radikalisering. Centeret udarbejder en metodehåndbog og et rådgivningskoncept som afsæt for initiativet.

Formålet er at bidrage til, at lokale myndigheder i højere grad arbejder strategisk med inddragelse af civilsamfundsaktører, som kan medvirke til at skabe inkluderende fællesskaber og derigennem forebygge, at unge rekrutteres til ekstremistiske miljøer.

3.4.1 Status for initiativet og dataindsamlingen

NCFE har i 2017 udarbejdet metodehåndbogen og et rådgivningskoncept til brug for lokale myndigheds inddragelse af, og samarbejde med, lokale civilsamfundsaktører for at forebygge ekstremisme og radikalisering. Metodehåndbogen beskriver tre konkrete metoder. NCFE udmelder i 2018 en pulje, hvor tre kommuner kan deltage i at afprøve en af de tre metoder med rådgivning og implementeringsstøtte fra NCFE. Puljen indeholder ingen midler.

Der er gennemført interviews med projektlederen i NCFE i forbindelse med initiativets opstart og midtvejsevalueringen, og projektleder forventer på nuværende tidspunkt, at der vil være tilstrækkelig efterspørgsel efter sparringsforløb til, som minimum, at kunne gennemføre de tre forløb, der er opsat som succeskriterium.

Dataindsamling til brug for evaluering af initiativet vil blive igangsat i forbindelse med udmøntningen af ansøgningspuljen og opstart af forløbene med kommunerne.

3.5 STYRKELSE AF PET'S OUTREACH-INDSATS

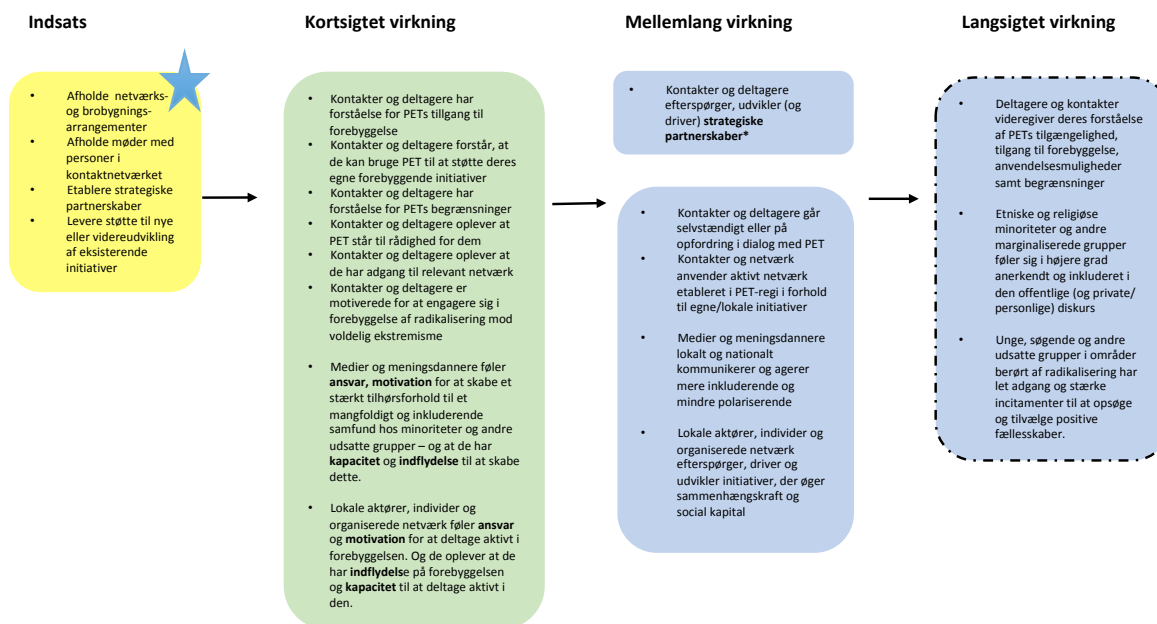
PET's Outreach-indsats er en indsats målrettet civilsamfundsaktører med indflydelse i lokalområder berørt af radikaliserings. Gennem netværk og brobygning etableres strategiske samarbejder, hvor civilsamfundsaktørerne efterspørger, udvikler og driver initiativer, der skaber sammenhængskraft lokalt. Det gør de både selvstændigt og i samarbejde med myndigheder.

Midlerne tilknyttet handlingsplanen har styrket PET's allerede eksisterende Outreach-indsats ved at tilføje nye ressourcer (en række nye medarbejdere) og aktivitetsmidler til at støtte relevante aktører og samarbejdspartnere. Dette har medført, at Outreach er blevet et mere omfattende initiativ, hvor selve indsatsen er blevet skærpet, herunder formål, mål, metoder og den oprindelige forandringslogik.

Det viser midtvejsevalueringen:

- Outreach har nået de succeskriterier, som kan forventes på nuværende tidspunkt, herunder særligt i forhold til antallet af kontakter i kontaktnetværket, samt igangsættelse af konkrete indsatser på lokalt niveau.
- Samarbejdspartnere og modtagerne af indsatsen har en oplevelse af, at PET står til rådighed for dem, og at de kan bruge PET til at støtte deres egne forebyggende initiativer eller få adgang til relevant netværk gennem PET.
- Outreach er medvirkende til at ændre aktørernes syn på PET, samt øge tilliden mellem PET og civilsamfundsaktører, herunder en forståelse for PET's tilgang til forebyggelse.

Figur 5 - Forandringsteori for PET's Outreach-indsats

Midtvejsevalueringen af dette initiativ bygger på

- Løbende aktivitetsregistrering udført af PET
- Interview med en medarbejder ved Outreach
- Fokusgruppeinterview med restende medarbejdere ved PET, som arbejder med Outreach
- Interview med fem partnere, som PET har udvalgt

For en detaljeret gennemgang af datagrundlag og metode, se de separate afsnit herom i slutningen af rapporten.

3.5.1 Gennemføres initiativet som planlagt?

Outreach søger at nå relevante civilsamfundsaktører via forskellige typer af aktiviteter, herunder bilaterale møder, kontaktnetværk, PET Dialogforum og minifora. Det er ifølge interviewene oftest Outreach selv, som identificerer og opsøger relevante aktører, bl.a. andet baseret på efterretninger fra det øvrige PET. Medarbejderne fortæller, at de målretter indsatsen i forhold til geografisk eller netværksmæssigt relevante områder. Det kan også være aktører, som har en troværdig og tillidsskabende adfærd generelt i samfundet, eller meningsdannere og medier med stærke stemmer i det aktuelle miljø. Der er også tilfælde, hvor aktører selv henvender sig til Outreach.

Outreach er således i kontakt med meget forskelligartede aktører, både når det gælder størrelse, erfaring, formål og mål samt organisering og metoder. Medarbejderne ved Outreach opdeler målgruppen i tre grupperinger:

- Paraplyorganisationer, store landsdækkende organisationer som rammer bredt
- Lokale aktører, fx en enkelt forening i et boligområde, en pigeclub eller lignende
- Medier og meningsdannere

For nogle aktører handler det om at opnå basal viden om radikaliserings, mens andre aktører har en indgående viden om radikaliserings allerede, og i højere grad har brug for kapacitetsopbygning, at skabe netværk eller økonomiske midler og sparring til at søsætte initiativer. Oftest er det dog også en kombination af flere af ovenstående behov.

Tilgangen beskrives af medarbejderne i Outreach som anerkendende, hvor Outreach lytter til den enkelte aktør, og hjælper dem med at definere og/eller strukturere deres ideer uden selv at komme med forslag. Samtidig gennemføres indsatsen ud fra et ressourcesyn, og Outreach går ifølge medarbejderne efter dem, som kan og vil noget godt i forvejen, men som enten kan gøre endnu mere eller er organisationer med potentiale, som har brug for kapacitetsopbygning.

Metoden tilpasses den enkelte aktør, således at metoden ikke nødvendigvis er ens hver gang, men overordnet set er tilgangen og målet det samme for alle aktører. Der er som sådan ikke nogen maksimumsgrænse i forhold til, hvor megen sparring og støtte den enkelte aktør kan modtage fra Outreach, her handler det særligt om de bilaterale møder i kontaktnetværket. Det er ifølge medarbejdere i Outreach en individuel vurdering af, hvornår den enkelte aktør er 'kapacitetsopbygget' i høj nok grad til ikke at behøve mere sparring.

Outreach er i en løbende kontakt til aktører gennem de bilaterale netværk, hvor de afholder møder med enkelte aktører. Dette netværk til eksterne aktører udvikler sig løbende. De bilaterale møder anses af medarbejdere som vigtige, da det er igennem dem, at de kan arbejde med at skabe tillid og samtidig få viden om, hvad der sker i miljøerne.

Ifølge medarbejderne er dialogforum og minifora centrale aktiviteter i Outreach. Siden 2008 har PET samlet en række ressourcepersoner i *PET-dialogforum*, hvor de har lejlighed til at dele deres viden og erfaring med PET og med hinanden. Det er et stort arrangement, hvor der ofte også indhentes viden udefra. Minifora er mindre og mere fagspecifikt, og her bringer Outreach fx en lille gruppe ressourcepersoner sammen omkring en konkret problemstilling for at finde ud af, hvilke løsningsmuligheder der findes, og udvikle disse med henblik på realisering.

Tabel 9 – gennemførelse af aktiviteter

● = Forventet eller bedre   ● = mindre end forventet   ● = begrænset fremskridt   ○ = ingen eller begrænset data

Mål	Resultat	Vurdering-
Afholde netværks- og brobygningsarrangementer (dialogforum, minifora samt øvrige arrangementer)	Outreach har pr. april 2017 afholdt et dialogforum, tre mini-fora samt deltaget som enten arrangør, facilitator, oplægsholder, sparringspartner eller 'silent partner' på 16 øvrige arrangementer. <i>Kilde(r): aktivitetsregistrering</i>	●
Afholdte møder med personer i kontaktnetværket	Outreach har pr. april 2017 afholdt 171 møder. <i>Kilde(r): aktivitetsregistrering</i>	●
Etablere strategiske partnerskaber.	Den etablerede dataindsamling giver ikke mulighed for at dokumentere antal strategiske partnerskaber eller anmodninger om faciliterende støtte*	○
Leverer støtte til nye eller videreudvikling af eksisterende initiativer	Den etablerede dataindsamling giver ikke mulighed for at dokumentere antal strategiske partnerskaber eller anmodninger om faciliterende støtte*	○

* På baggrund af erfaringerne med den nuværende datafangst vil evaluatoren i samarbejde med Outreach drøfte og udvikle en kvantitativ datafangst, som i højere grad giver mulighed for, at disse succeskriterier vil kunne besvares ved slutevalueringen, såfremt de stadig giver mening i forhold til praksis og evalueringens formål.

3.5.2 Er de kortsigtede mål nået?

Det kvalitative datamateriale giver mulighed for at vurdere, hvorvidt de kortsigtede mål er nået. Her viser evalueringen først og fremmest, at samtlige af de aktører, som er interviewet, finder Outreach relevant og brugbart i praksis, og at de er motiverede for at engagere sig i forebyggelse af radikalisering mod voldelig ekstremisme. Samtidig har de en oplevelse af, at PET står til rådighed for dem, og at de dels kan bruge PET til at støtte deres egne forebyggende initiativer, dels kan få adgang til relevant netværk gennem PET.

Blandt de fem aktører, som evaluatoren har talt med, har flere ændret deres syn på PET som resultat af deres samarbejde med Outreach, herunder fået en forståelse for PET's tilgang til forebyggelse.

"Vi har fået en helt ny forståelse af, hvordan PET arbejder ind i samfundet, og er andet end en magtfaktor. At de også er samfundsorienterede, og arbejder hen imod, hvad der tjener samfundets interesser." (Samarbejdspartner)

"Jeg har fået øjnene mere op for den sociale funktion og dimension i deres arbejde. Det er ligeså meget et sociologarbejde som et politiarbejde, som ligger hos dem." (Samarbejdspartner)

Et andet centralt formål med Outreach er at øge tilliden mellem PET og civilsamfundsaktører. Indikationer på dette fremgår også i datamaterialet. Dette kommer helt konkret til udtryk i flere af de forløb, hvor Outreach yder støtte og sparring, som det fremgår af følgende citat:

"At vi har de første møder med korslagte arme, hvor de er meget mistroiske overfor os, og til sidst får dem med til møder, hvor vi brainstormer om, hvordan vi kan lave en ungdomsklub. Det er positivt, at PET kan være facilitator for den udvikling. Vi har også et navn og kan bringe aktører sammen." (Medarbejder Outreach)

Det ændrede syn på PET og øget tillid til PET kommer også til udtryk blandt én af de interviewede samarbejdspartnere, hvor de beskriver, at flere af deres deltagere i foreningen gik fra at tro, at et samarbejde med PET ville føre til *"at en mørk bil kom og hentede dem efterfølgende"* til følelsen af, at de altid blot kan ringe til Outreach.

Vedrørende arbejdet med at øge tilliden kan enkeltstående mediasager, hvor PET kommer i dårligt lys, være en hæmmende faktor for Outreach – til trods for at sagen ikke omhandler Outreach. Såfremt det sker, kan dette have negativ virkning især i de miljøer, hvor Outreach virkelig skal arbejde indgående med at skabe relationer og tillid ifølge medarbejderne.

3.6 TVÆRGÅENDE OPSAMLING PÅ NCFE OG PET'S INITATIVER

Overordnet set gennemføres samtlige initiativer under Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme og PET ud fra en helhedsorienteret tilgang, hvor aktiviteten tilpasses den enkelte aktørs behov i forhold til at forebygge og reagere på området for radikaliserings og ekstremisme. I praksis udføres NCFE's aktiviteter i forhold til kommunerne, politi, info-huse og civilsamfundsaktører i høj grad som ét enkelt initiativ, som har flere metoder til rådighed.

Midtvejsevalueringen viser, at NCFE og PET er kommet langt i forhold til opfyldelse af de succeskriterier, som er opstillet for de enkelte initiativer. Det gælder både gennemførelse af rådgivning, opmærksomhedsoplæg og opkvalificering, herunder antallet af opkvalificerede fagprofessionelle. Initiativerne opleves som relevante og modsvarer en øget efterspørgsel blandt aktører og personer som er involveret i forebyggelsesindsatsen. Der er dog stadig behov for opkvalificering i forbindelse med undervisningspakken, som netop er færdigudviklet, for at opfylde succeskriteriet på dette parameter.

Datamaterialet viser samtidig, at de medarbejdere og aktører, som har deltaget i initiativerne under NCFE og PET er tilfredse, og finder initiativerne relevante og brugbare i praksis. De begrundede dette i rådgivere og underviseres kompetencer, deres forståelse for den enkelte kommunes behov og den kommunale virkelighed generelt, samt deres tilgængelighed og anerkendende tilgang. Med udgangspunkt i deltagernes selvrapporterede vurderinger, er der indikationer på, at initiativerne er medvirkende til at give ny/øget viden og skabe bedre overblik over handlemuligheder og klarhed over de forskellige myndigheders og andre aktørers rolle.

Da ekstremisme er et relativt lille område sammenholdt med kommunernes øvrige sagsområde, kan det imidlertid være en udfordring fremadrettet at bringe viden og arbejdsgange i anvendelse, og dermed holde dem ajour. Dette er et opmærksomhedspunkt i forhold til at bibeholde de resultater, som opnås på baggrund af opkvalificeringen. Her har det betydning, hvorvidt der er fora, fx årsmøder i regi af info-husene, som kan holde fagprofessionelle opdateret. Samtidig er det vigtigt, at området netop integreres i kommunernes eksisterende arbejde, jf. ovenstående læringspunkt.

Der er flere forskellige myndighedsaktører på feltet, som gerne vil samarbejde med de samme civilsamfundsaktører. Dette kan potentielt hæmme samarbejdet mellem myndigheder og civilsamfundsaktører på området generelt, da det risikerer at køre civilsamfundsaktørerne trætte, og at de på den baggrund takker nej til samarbejde. Der er derfor et behov for afklaring af snitflader mellem de forskellige aktører, og evt. etablering af mere samarbejde på området.

4. Del 2: initiativer udført af eksterne leverandører

Rapportens anden del omhandler de initiativer fra satspuljeaftalen, som gennemføres af eksterne leverandører med en projektleder fra Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme, som har en mere eller mindre fremtrædende rolle i de enkelte initiativer. Der er tale om:

- undervisningsmoduler på professionshøjskoler
- ung-til-ung-dialog
- undervisningspakke om propagandateknik og kildekritik
- nationalt korps af mentorer og forældrecoaches
- kompetence- og kapacitetsopbygning af lokale foreninger
- den national hotline.

4.1 UNDERVISNINGSMODULER PÅ PROFESSIONSHØJSKOLER

Initiativet indebærer udvikling af undervisningsmoduler til brug for kursus- og efteruddannelse på landets professionshøjskoler. Undervisningsmodulerne skal integrere viden om radikaliserings, ekstremisme, kriminalitet og forebyggelse i grund- og efteruddannelse af lærere, pædagoger og socialrådgivere, som har tæt kontakt til børn og unge.

Formålet er at styrke lærere, pædagoger og socialrådgiveres kompetencer til at forstå, forebygge og håndtere risikoadfærd i forhold til radikaliserings og ekstremisme, navnlig blandt unge.

4.1.1 Status for initiativet og dataindsamlingen

Der er gennemført en behovsundersøgelse i efteråret 2015 ved Styrelsen for Videregående Uddannelser, som har været i dialog med professionshøjskolernes rektorkollegium i efteråret 2015. Vurderingen er, at der kan udbydes kurser, som kan tilbydes som efteruddannelse, men at der ikke er basis for at indarbejde stoffet i de eksisterende grunduddannelser i form af moduler på grunduddannelser. Styrelsen for Videregående Uddannelser har desuden vurderet, at sådanne efteruddannelseskurser skal udvikles af professionshøjskolerne selv. Det forventes, at arbejdet med udvikling af undervisningsmodulerne igangsættes efter en udmelding af en ansøgningspulje i 2018.

Dataindsamlingen for dette initiativ er ikke igangsat. Endeligt evalueringsdesign aftales i forbindelse med puljeudmøntningen, under hensyntagen til, at initiativet er blevet forsinket i forhold til den oprindelige tidsplan.

4.2 UNG-TIL-UNG DIALOG

Initiativet indebærer en etablering af ung-til-ung-dialog-teams i flere kommuner, som skal være med til at skabe debat blandt unge om emner af betydning for udvikling, selvstændighed og tilknytning til samfundets fællesskaber. Unge gennemfører et kursusforløb, så de kan forberede og facilitere gruppedrøftelser og workshops i for andre unge i skoleklasser, fritidsklubber, foreninger mm. om emner som identitet, diskrimination og fjendebilleder, demokratiske værdier og medborgerskab.

Formålet er at skabe grundlag for, at unge reflekterer over egen adfærd, retorik og selvforståelse og derved også bearbejder nogle af grobunds-betingelserne for socialt pres, radikaliserings og ekstremisme.

Dette sker gennem oprettelsen af dialogteams i fem kommuner, hvor der i hver kommune uddannes 6-10 dialogskabere. Dialogskaberne deltager i et uddannelsesforløb, der består af to fælles weekender for alle, samt to individuelle dage i hver kommune. De unge skal derefter i hver kommune gennemføre 10-20 dialogforløb.

I initiativet afprøves en model med dialogforløb i klasser, ungdomsklubber og foreninger mm., hvor to dialogskabere fordelt over tre besøg af ca. 2 timers varighed faciliterer en dialog i ungegruppen indenfor tre temaer; 1) Medborgerskab og demokrati, 2) Fordomme og forforståelser og 3) Fællesskaber

4.2.1 Status for initiativet og dataindsamlingen

Projektet er forsinket, da der ikke indkom tilbud ved udbud i 2015. Efter en ny udbudsrunde i slutningen af 2016 er der udpeget en leverandør (Epinion er hovedleverandør på opgaven med Ungdommens Røde Kors og Pluss Leadership som underleverandører). Herefter har i alt fire kommuner fået tilsagn om at deltage i projektet: København, Gladsaxe, Aalborg og Holbæk. Dataindsamlingen vedrørende uddannelse af de unge er påbegyndt, men ligger efter maj 2017, hvorfor den ikke behandles her i midtvejsevalueringen.

Der er afholdt opstartsmøde mellem NCFE og evaluator, samt to møder mellem NCFE, leverandør og evaluator. Det er i forbindelse med disse møder aftalt, at der – som et forsøg – gennemføres før- og efter-målinger i forbindelse med de enkelte dialogforløb. Desuden foretages dataindsamling gennem registreringsskemaer, surveys til dialogskabere, dialogkoordinatorer og lærere/ansvarlig voksen for dialogforløb, samt interviews med projektleder(e) i NCFE, leverandør og udvalgte dialogskabere.

Uddannelsen af unge dialogskabere er påbegyndt i november 2017. Initiativet afsluttes ved udgangen af 2018. Dataindsamling til evaluering af initiativet finder sted i samme periode som initiativet.

4.3 UNDERVISNINGSPAKKE OM PROPAGANDATEKNIK OG KILDEKRITIK

Initiativet indebærer udvikling af et online-baseret undervisningsmateriale om kildekritik, digital trivsel og propagandateknikker, som er målrettet udskolings-trinnet i grundskolen og på ungdomsuddannelser. Formålet er at skærpe børn og unges digitale dannelse og refleksionsevne, så de kan forstå og forholde sig kritisk til manipulation, konspirationsteorier og propagandateknikker, særligt i forbindelse med deres færden på internet og sociale medier.

Når materialet er færdigudviklet, skal det bl.a. distribueres via EMU Danmarks Læringsportal og Centre for Undervisningsmidler, MitCFU.

4.3.1 Status for initiativet

Undervisningsmaterialet er på skrivende tidspunkt færdigudviklet, og der er gennemført 7 pilotforløb i udskolingen og 2 i STX-regi. De planlagte aktionslæringsworkshops gennemføres fra efteråret 2017 og frem. Gennemførelse af initiativet følger således planen.

Udviklingsfasen og testfasen er kommet til at løbe mere sideløbende end oprindeligt planlagt. Dette har for leverandøren været meget givende, da det har givet mulighed for at få konkret og relevant input til de enkelte dele af materialet, efterhånden som det blev udviklet. Særligt ved udvikling af online-baseret materiale ser leverandøren en fordel, da det kan være omkostningstungt at ændre i materialet, når først kodningen er sket.

Det er på nuværende tidspunkt leverandørs indtryk, at der er stor interesse for materialet fra udskolingen, men i mindre grad fra de gymnasiale uddannelser. Det er samtidig leverandørs indtryk, at underviserne på de gymnasiale uddannelser i langt mindre grad er interesserede i de alment dannende elementer i materialet, og i højere grad er interesserede i at bruge relevant materiale som cases i forbindelse med undervisning om f.eks. Første Verdenskrig.

Leverandør oplever en efterspørgsel efter materiale til grundskolens mellemtrin, der træner eleverne i etisk og reflekteret adfærd generelt, når de færdes online. Det nuværende materiale vil ikke være egnet til dette, da det forudsætter et refleksionsniveau, som elever på mellemtrinnet ikke besidder. Leverandør vurderer, at et materiale til mellemtrinnet vedrørende etisk adfærd online vil danne en god basis for arbejdet i udskolingen.

4.3.2 Status for dataindsamlingen

Vedrørende evalueringen er der afholdt opstartsmøde mellem NCFE og evaluator, og der er gennemført interviews med projektleder i NCFE og med leverandør i forbindelse med projektopstart og midtvejsevaluering. Der er ikke udviklet en forandringssteori, ligesom dataindsamling ikke er påbegyndt.

4.4 NATIONALT KORPS AF MENTORER OG FORÆLDRECOACHES

Dette afsnit omhandler to af de borgernære initiativer under handlingsplanen: nationalt mentorkorps og familieorienteret forældrecoach/pårørende netværk. De to initiativer behandles samlet, da de er ganske nært relateret, både hvad angår de professionelle, målgruppe og formål med initiativerne.

Der er etableret et landsdækkende korps af specialiserede mentorer og forældrecoaches, som efter behov kan benyttes på tværs af landets kommuner. Mentorer uddannes til at arbejde målrettet med personer i ekstremistiske miljøer eller i risiko for radikalisering, og forældrecoaches uddannes til arbejde med familier og pårørende, så de opnår kompetencer til at støtte deres børn og unge i at holde sig fri af ekstremistiske miljøer og dæmme op for risikoadfærd.

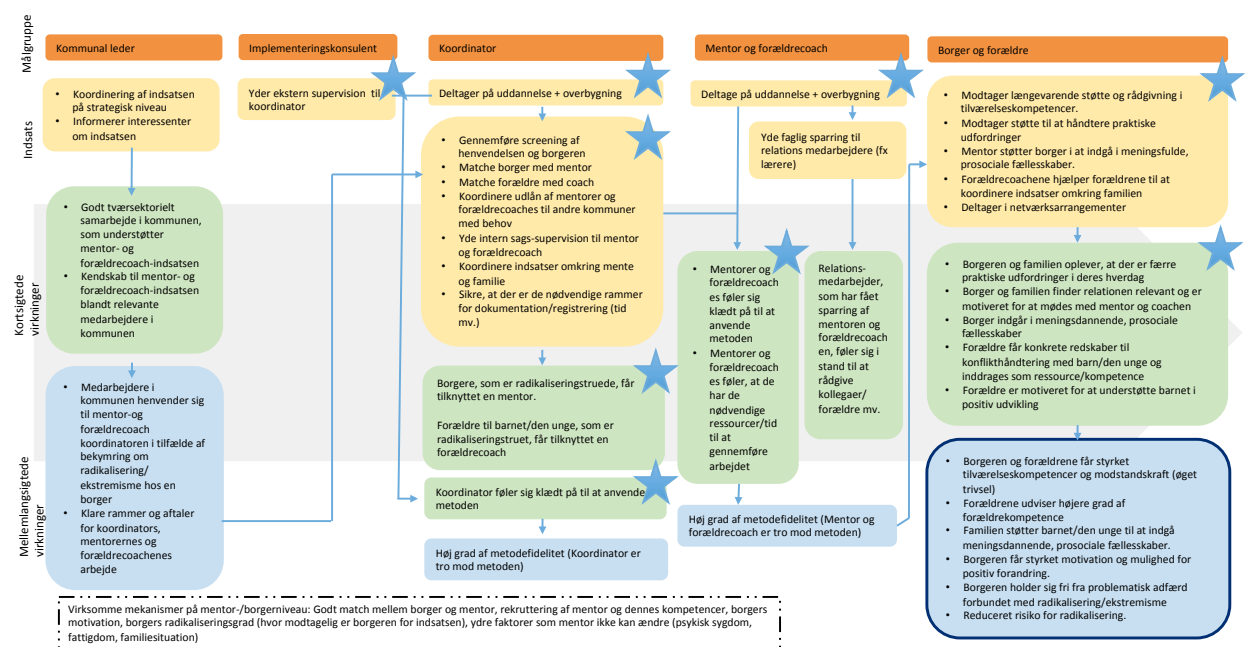
Formålet er at give kommunerne mulighed for at gøre brug af professionelle, specialiserede fagpersoner, hvis de vurderer, at der er behov for at igangsætte mentor- og/eller forældreforløb for at dæmme op for risikoadfærd, der knytter sig til radikalisering og ekstremisme. De to initiativer fungerer uafhængigt af hinanden på den måde, at forældrene godt kan få tilknyttet en forældrecoach, uden at deres barn er villig til eller klar til at indgå i mentorordningen – eller hvis barnet f.eks. er rejst til Syrien. Ligeledes kan en ung få tilknyttet en mentor uden at forældrene får tilknyttet en forældrecoach.

Som grundlag for at udføre arbejdet som hhv. mentor eller forældrecoach gennemfører disse en uddannelse, som klæder deltagerne på med viden om konkrete værktøjer til brug i arbejdet, samt viden om bl.a. radikaliseringsprocesser og ekstremistiske miljøer.

Det viser midtvejsevalueringen:

- Initiativerne gennemføres som planlagt. Der er uddannet flere mentorer end målsætningen tilsagde, men en smule færre forældrecoaches.
- Deltagerne vurderer, at uddannelserne har bidraget til et øget vidensniveau, samt at de har fået kendskab til en række forskellige nye metoder og værktøjer.
- Deltagerne vurderer, at værktøjerne i høj grad er brugbare i det radikaliseringsforebyggende arbejde, men også til unge med andre udfordringer, eksempelvis kriminalitet. Den tilværelsespsykologiske tilgang opfattes dog af flere som kompleks og akademisk, og derfor svær at bruge i praksis.
- Der har indtil nu kun været et mindre antal mentor- og forældrecoachforløb, hvorfor mange af forældrecoachene og mentorerne endnu ikke har brugt værktøjerne. Hvorvidt værktøjerne bruges i forløbene afhænger endvidere i stor udstrækning af den unge eller pårørendes problemstillinger.
- I nogle kommuner er der en fast struktur for arbejdet med mentees/forældre, mens mentorer og forældrecoaches i andre kommuner oplever, at de selv har måtte arbejde for at få forløbene i gang. Det opleves som en udfordring for arbejdet, når rammerne ikke er fastlagt fra start af.

Figur 6 forandringsteori for mentor- og forældrecoachkorps

Midtvejsevalueringen af dette initiativ bygger på:

- deltagelse i og observation af tre undervisningsdage
- to surveys. Den ene til mentorer, forældrecoaches og koordinators umiddelbart efter, at de har færdiggjort deres uddannelse, den anden et halvt år efter endt uddannelse
- 21 kvalitative interviews, heraf 15 telefoninterviews med udvalgte mentorer, forældrecoaches og koordinators, samt interviews med projektledere i Seminarer.dk, Rambøll og SIRI i forbindelse med projektopstart og midtvejsevaluering.

For en detaljeret gennemgang af datagrundlag og metode, se de separate afsnit herom i slutningen af rapporten.

4.4.1 Gennemføres initiativet som planlagt?

Mentor-, forældrecoach- og koordinatoruddannelserne er varetaget af Seminarer.dk som ekstern leverandør, med inddragelse af Lester A. Johannesen-Henry og Preben Bertelsen som eksterne undervisere, samt undervisere fra NCFE. Mentor- og forældrecoachuddannelserne forløb over fire dage, mens koordinatoruddannelsen løb over to dage.

Lester A. Johannesen-Henry har bl.a. stået for undervisning i balanceret risikovurdering og den løsningsfokuserede samtaleteknik. Preben Bertelsen har primært stået for undervisning i den tilværelsespsykologiske tilgang, som han har udviklet som en del af sin forskning. I regi af mentor- og for-

ældrecoachinitiativet bruges den tilværelsespsykologiske metode til at afdække områder, der kan fokuseres på under arbejdet med borgeren. Vha. registreringer hver anden måned benyttes det desuden til at måle en progression over tid.

Preben Bertelsen har desforuden undervist i en progressionsmåling ift. radikaliserings og ekstremisme, som er baseret på den tilværelsespsykologiske tilgang. Endelig har undervisere fra NCFE stået for undervisning i bl.a. ekstremistiske miljøer og radikaliseringsprocesser. Rambøll har stået for implementeringsstøtte til kommunerne, udvikling og facilitering af udlånsmodellen samt afholdelse af netværksaktiviteter.

Tabel 10 - gennemførelse af aktiviteter

● = Forventet eller bedre   ● = mindre end forventet   ● = begrænset fremskridt   ○ = ingen eller begrænset data

Mål	Status	Vurdering
50 mentorer og 50 forældrecoaches deltager på uddannelse og overbygning og yder faglig sparring til relationsmedarbejdere.	Der i alt blevet uddannet 71 mentorer, 40 forældrecoaches og 27 koordinatore fra 14 kommuner. <i>Kilde(r): registreringer fra uddannelsesleverandør</i>	●
Koordinatorer screener henvendelsen og borgeren, matcher borger med mentor, koordinerer udlån til andre kommuner, yder intern sags-supervision, koordinerer indsatsen og sikrer nødvendige rammer for dokumentation.	Ca. 20 % af koordinatorene angiver, at de i høj grad har fået viden om matching, koordination og samarbejde og ca. 50 % angiver, at de har fået viden om vurdering og visitation. Kun 20 % af koordinatorene har erfaring med screening, matching mm. og de restende angiver bl.a., at de endnu ikke har haft forløb. <i>Kilde(r): survey til mentorer og forældrecoaches</i>	●
Der ydes ekstern supervision til koordinatore.	60 % af koordinatorene tilkendegiver, at de kender til deres muligheder for sparring og supervision, men kun 20 % af koordinatorene er tilfredse med omfanget af ekstern supervision og vejledning. <i>Kilde(r): survey til mentorer og forældrecoaches</i>	●
Mentees og forældre modtager støtte i tilværelseskompetencer, til at håndtere praktiske udfordringer, indgå i prosociale fællesskaber, til at koordinere indsatsen i familien og deltager i netværksarrangementer.	I skrivende stund er der kun iværksat mentor- eller forældrecoachforløb for 10 borgere (størstedelen mentees). Data om aktiviteter for borgerne er derfor ikke medtaget i midtvejsevalueringen.	○

Ovenstående tabel viser, at der er plads til forbedring i forhold til anvendelig viden, sparring og iværksættelse af forløb. Mentorer og coaches kender til mulighed for sparring, men angiver, at de kun i begrænset grad har modtaget en sådan. Ligeledes er screening og matching en udfordring – både ift. viden om dette, men også ift. erfaring. Evaluator vurderer, at disse tal skal ses i sammenhæng med, at kun meget få mentorer/coaches har haft forløb og endnu færre har haft erfaring med screening og matching, som ofte foregår andre steder i kommunen end inden og henvisning til korpset. Det er således ikke nødvendigvis et problem med de lave tal, men de giver anledning til en fortsat opmærksomhed på implementeringen af initiativerne, og hvordan kommunerne kan støttes heri.

IT-systemet er desuden blevet etableret et stykke tid inden i projektperioden og der er tegn på, at ikke alle forløb registreres heri. Der kan således være iværksat flere mentor- og/eller coachforløb end de registrerede.

4.4.2 Er de kortsigtede mål nået?

Mentorer og forældrecoaches vurderer, at de i meget høj grad har fået tilstrækkelig viden om og træning i at bruge de forskellige værktøjer. Det er i den sammenhæng værd at bemærke, at kompetencehjulet, som interviewpersonerne har givet udtryk for er vanskeligt at anvende i praksis, opnår en af de bedste vurderinger fra mentorer og coaches.

I interviewene giver både mentorer og forældrecoaches generelt udtryk for, at metoderne er gode. Én deltager, der både har gennemført mentor og forældrecoachuddannelsen, siger således:

”Jeg er positiv over tilgangen [værktøjerne] til det her. Jeg har arbejdet med det her område [udsatte unge] i 30 år og jeg tænkte inden uddannelse, at det nok er begrænset hvor meget nyt, jeg kan få ud af det. Men jeg kan ikke nævne nogle andre tilgange eller værktøjer, som ville være bedre.” (Mentor og forældrecoach).

Deltagerne har vurderet deres udbytte af uddannelserne, herunder deres viden om radikaliseringsprocesser og ekstremistiske miljøer. Her svarer deltagerne, at de i højere grad har fået brugbar viden om risiko- og beskyttende faktorer og i mindre grad fået konkret viden om ekstremistiske miljøer.

Flere af de interviewede mentorer og forældrecoaches efterlyser, at der bliver inddraget eksempler på radikaliseringscases, cases med en mentor eller en mentee, der har haft et forløb, eller foredragsholdere, der har været en del af et ekstremistisk miljø. Det ville i deres optik gøre det lettere at omsætte den viden, de har tilegnet sig på uddannelsen, til deres daglige praksis.

Ligeledes har flere oplevet udfordringer vedrørende den tilværelsespsykologiske tilgang. Præsentationen af den på uddannelserne opfattes af flere som akademisk og for fjern fra praksis og – formentlig delvist som følge heraf – opfattes den som svær at anvende i praksis. Flere mentorer og coaches tilkendegiver i interviewene, at anvendelsen af værktøjet er blevet mere overskuelig ved indførelsen af IT-systemet tilværelsesmestring.dk, men at der stadig er behov for fokus på brug af metoden.

Der er kun registreret få mentor- og forældreforløb, hvilket indikerer, at mentor- og forældrecoach-korpset kun er blevet anvendt i relativt begrænset omfang inden for initiativet. Interviews med mentorer, coaches og koordinatore har afdækket, at mentorer og coaches imidlertid i en vis udstrækning bruges som rådgivere og supervisere for andre fagprofessionelle, der arbejder med radikaliserings-truede borgere.

Det er på nuværende tidspunkt vanskeligt at sige noget om selve den borgernære indsats, herunder koordinators rolle, mentor/coach's indsats og borgernes udbytte, da der kun er iværksat få forløb. Der fremstår imidlertid et forbedringspotentiale i den lokale organisering af de to korps, bl.a. med klarere retningslinjer for visitation, samarbejde, samt indhold i og varighed af forløb.

Det er ligeledes vanskeligt på nuværende tidspunkt at sige noget om, hvorvidt metoderne anvendes i overensstemmelse med manualen og undervisningen, men både den kvalitative og den kvantitative data peger på, at metoderne ikke altid anvendes aktivt med borgeren, men benyttes som et analytisk bagtæppe for indsatsen. Udfordringen lader ikke til at være metoderne som sådan – eller undervisningen – men snarere, at tilgangen til og arbejdet med borgeren er individuel og tager udgangspunkt i borgerens behov fremfor metodemanualen. Dette forhold er i sig selv ikke et problem, men det vanskeliggør en systematisk beskrivelse af anvendelsen af de metoder, som mentorer og coaches er uddannet i at arbejde med.

Mentorer og coaches giver i interviewene flere konkrete eksempler på, at mentorforløb afbrydes i forbindelse med, at mentee overgår til Kriminalforsorgen eller i forbindelse med, at indsatsen overgår fra én afdeling/forvaltning i kommunen til en anden, f.eks. når mentee fylder 18 år. Det vil således være hensigtsmæssigt, hvis kommunerne laver lokale aftaler, der sikrer, at mentor fortsat kan finansieres, selvom borgeren flytter til en anden forvaltning eller ikke længere har anden indsats fra kommunen.

En yderligere pointe er, at der i nogle kommuner tilsyneladende mangler en struktur omkring arbejdet som mentor eller forældrecoach, herunder koordinering på tværs af forvaltninger og andre aktører (f.eks. politi og SSP), som kan sikre at sager med radikaliseringsbekymringer visiteres de rigtige steder hen. Støtte til kommunernes lokale organisering af mentor/forældrecoach-initiativet kan derfor muligvis understøtte implementeringen.

Tabel 11 - opnåelse af kortsigtede mål

● = Forventet eller bedre ● = mindre end forventet ● = begrænset fremskridt ○ = ingen eller begrænset data

Mål	Status	Vurdering
Godt tværsektorielt samarbejde i kommunen, som understøtter mentor- og forældrecoach-initiativet	<p>Ca. 60 % af mentorer og forældrecoaches oplever, at initiativet spiller godt sammen med de øvrige initiativer og tilbud til målgruppen.</p> <p><i>Kilde(r): survey til mentorer og forældrecoaches</i></p>	●
Borgere, som er radikaliseringstruede, får tilknyttet en mentor og/eller forældre til den radikaliseringstruede får tilknyttet en forældrecoach	<p>Der er pr. maj 2017 iværksat 10 mentor/coach-forløb, og det er ikke til at sige, om det er fordi behovet ikke er større, eller om radikaliseringstruede ikke bliver tilbudt indsatsen.</p> <p><i>Kilde(r): survey til mentorer og forældrecoaches</i></p>	●
Mentorer og coaches føler sig klædt på til at anvende metoden	<p>Mellem ca. 70 og 90 % af både mentorer og forældrecoaches vurderer, at de i meget høj eller høj grad har fået tilstrækkelig viden om, og træning i, at bruge de forskellige værktøjer.</p> <p>Både mentorer og forældrecoaches giver udtryk for, at de savner mere praksisnære øvelser, da uddannelsernes indhold opleves som meget teoretisk.</p> <p>Ca. 80 % af mentorer og forældrecoaches svarer, at de i meget høj eller høj grad har fået brugbar viden om risikofaktorer og beskyttende faktorer, mens kun ca. 30 % svarer det samme ift. viden om ekstremistiske miljøer.</p> <p><i>Kilde(r): survey til mentorer og forældrecoaches</i></p>	●
Koordinator føler sig klædt på til at anvende metoden	<p>Overordnet set er koordinatorene tilfredse med uddannelsen og vurderer, at de er tilstrækkeligt klædt på til at støtte mentorerne og forældrecoachene i deres arbejde.</p> <p>Størstedelen af koordinatorene oplever, at de har fået tilstrækkelig viden om de metoder, som mentorerne og forældrecoachene har lært, således at de kan yde kvalificeret sparring.</p> <p>Størstedelen af koordinatorene finder, at de har fået viden om deres egen, samt om mentorerne og forældrecoachenes, rolle og ansvarsområde plus viden om initiativets organisering og formål.</p> <p><i>Kilde(r): survey til mentorer og forældrecoaches</i></p>	●

<p>Mentorer og forældre-coaches mener, at de har de nødvendige ressourcer/tid til at gennemføre arbejdet</p>	<p>Ca. 35 % af mentorerne og forældrecoachesne synes, at de har nok tid til indsatsen og knap 60 % angiver, at de har de rette ressourcer. En stor andel (25 – 35 %) svarer 'ved ikke' til begge spørgsmål - sandsynligvis fordi de ikke har haft forløb.</p> <p><i>Kilde(r): survey til mentorer og forældrecoaches</i></p>	
<p>Borgeren og familien oplever, at der er færre praktiske udfordringer i deres hverdag</p> <p>Borger og familie finder relationen relevant og er motiveret for at mødes med mentor og coach</p> <p>Borger indgår i meningsdannende, prosociale fællesskaber</p> <p>Forældre får konkrete redskaber til konflikt-håndtering med barn/den unge og inddrages som ressource/kompetence</p> <p>Forældre er motiveret for at støtte barnet i positiv udvikling</p>	<p>I skrivende stund (maj 2017) er der kun iværksat mentor- eller forældrecoachforløb for 10 borgere (størstedelen mentees). Data om resultater for borgerne er derfor ikke medtaget i midtvejsevalueringen.</p>	

Ovenstående tabel viser, at initiativerne i høj grad har nået de kortsigtede målsætninger, i hvert fald i forhold til tilfredshed med uddannelse og metoderne. Der er dog igangsat meget få forløb med borgere, hvorfor det på nuværende tidspunkt er meget vanskeligt at sige noget om, hvordan initiativet fungerer i praksis, og om det kan medføre ændringer for mentees og forældre.

De mentorer og forældrecoaches, der har eller har haft forløb, fremhæver, at muligheden for løbende sparring vedrørende brugen af værktøjerne er vigtig ift. at anvende værktøjerne i praksis. I nogle kommuner er der udviklet en ramme, hvor mentorer, forældrecoaches, koordinatore og medarbejdere fra f.eks. info-huse og SSP mødes fast hver 4. – 6. uge og drøfter, hvad der måtte være af sager. For en stor del de mentorer og forældrecoaches, der ikke har mulighed for sparring i lokalt regi, opfylder de årlige netværksmøder eller muligheden for sparring med implementeringskonsulenterne i Rambøll ikke deres behov.

4.5 KOMPETENCE- OG KAPACITETSOPBYGNING AF LOKALE FORENINGER

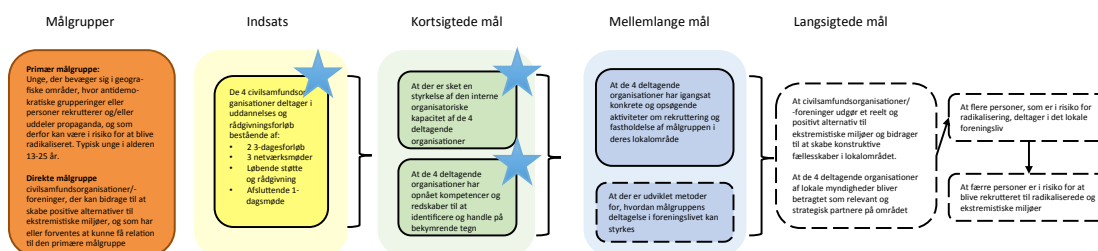
Der gennemføres et uddannelses- og sparringsforløb for lokale foreninger i udsatte områder med fokus på organisatorisk kapacitetsopbygning og kompetenceudvikling, så foreninger i højere grad kan involvere sig i arbejdet med unge i risiko for radikaliserings og ekstremisme. Den viden, de kompetencer og redskaber, som foreningerne opnår gennem uddannelsesforløbet, skal omsættes i konkrete indsatser i organisationernes lokalområde.

Formålet er at styrke de lokale foreningers kapacitet og kompetencer til at tiltrække, rumme og fastholde unge i et lokalt foreningsliv, som udgør et positivt alternativ til fællesskaber, hvor der er risiko for radikaliserings og ekstremisme.

Det viser midtvejsevalueringen:

- De fire deltagende foreninger har fået et positivt udbytte af uddannelsen.
- Det har været en udfordring at sikre fuld deltagelse fra foreningerne.
- Der udføres mere individuel sparring end oprindelig planlagt mhp. at målrette initiativet til foreningernes behov.
- Alle foreningerne er i en eller anden grad begyndt at arbejde med de redskaber, de har fået.
- Foreninger med lønnede medarbejdere ser umiddelbart ud til at høste størst fordel af initiativet.

Figur 7 forandringsteori for kompetence- og kapacitetsopbygning af lokale foreninger

Midtvejsevalueringen af dette initiativ bygger på:

- Registrering af uddannelsesaktiviteterne
- To surveys med uddannelsesdeltagerne ved afslutning af hvert undervisningsmodul
- 4 interviews med de deltagende foreninger
- Observation af det ene af de to undervisningsmoduler
- Interviews med hhv. projektleder fra NCFE og SUS både ved opstart og i foråret 2017

For en detaljeret gennemgang af datagrundlag og metode, se de separate afsnit herom i slutningen af rapporten.

4.5.1 Gennemføres initiativet som planlagt?

På tidspunktet for afslutningen af dataindsamlingen er der gennemført to uddannelsesmoduler for fire foreninger. Der har været god, men dog varierende, deltagelse på de to moduler. I alt deltog seks personer fra tre foreninger i det første modul, og syv personer fra fire foreninger i andet modul, hvoraf fem også havde deltaget i første modul. Initiativet har imidlertid ændret karakter ift. den oprindelige plan, således at foreningerne i højere grad har modtaget individuel sparring frem for gruppeundervisning.

Tabel 12 - gennemførelse af aktiviteter

● = Forventet eller bedre   ● = mindre end forventet   ● = begrænset fremskridt   ○ = ingen eller begrænset data

Mål	Status ved midtvejsevalueringen	Vurdering
De 4 civilsamfundsorganisationer deltager i uddannelses- og rådgivningsforløb	4 foreninger har deltaget i uddannelses- og rådgivningsforløb, men med varierende deltagelse. <i>Kilde(r): uddannelsesleverandørs registrering af deltagelse</i>	●

4.5.2 Er de kortsigtede mål nået?

Det er gennemgående deltagerne vurdering ved afslutningen af undervisningsmodulerne, at de i høj grad har opnået den viden og de kompetencer, der var sigtet med de enkelte elementer i uddannelsesforløbet.

Størst udbytte har deltagerne fået af oplægget fra Københavnerteamet og besøget hos Fritidsakademiet på andet modul, hvor deltagerne fik viden om, hvordan andre arbejder med målgruppen, og inspiration til deres eget arbejde med målgruppen. Dette efterfølges af workshoppen på andet modul, som gav inspiration til, hvordan foreningerne kan arbejde med netværksopbygning, for at styrke og forankre deres aktiviteter. På første modul fik deltagerne det største udbytte af workshoppen om deres egen forenings styrker og svagheder ift. forebyggelse af radikaliserings og ekstremisme, samt hvordan deres forenings kapacitet kan styrkes gennem f.eks. projektstyring, kommunikation mm.

Gennemgående tegner deltagerne besvarelser et billede af, at de har fået mest udbytte af konkret inspiration fra hinanden og andre, samt konkrete værktøjer til kapacitetsopbygning og viden om, hvor man kan henvende sig, hvis man har en konkret bekymring. Som en af deltagerne siger:

At høre, hvordan de andre gør [i deres arbejde med målgruppen] og reflektere over sin egen tilgang ved at se, hvordan de andre gør – det gav mig et godt indblik i, hvordan jeg selv gør tingene. (Deltager)

I vurderingen af uddannelsesforløbets indvirkning på foreningernes arbejde skal det bemærkes, at dataindsamlingen er gennemført umiddelbart efter anden undervisningsgang, og inden de individuelle sparringsforløb for alvor er kommet i gang. Samtidig har leverandøren i forløbet anlagt en mere langsigtet tilgang med fokus på foreningernes langsigtede robusthed. Derfor er det særdeles positivt, at alle fire foreningerne allerede på nuværende tidspunkt er begyndt at arbejde med den viden og de redskaber, de har fået gennem forløbet.

De ting fra uddannelsesforløbet, som på nuværende tidspunkt bliver brugt mest, er de konkrete organisatoriske værktøjer til planlægning af aktiviteter, herunder opsætning af målgruppe, mål, tidsplan og budget, samt værktøjer relateret til kortlægning af foreningens netværk og hvordan en forening kan bruge sit netværk aktivt, herunder til rekruttering af frivillige med bestemte kompetencer. Evaluator ser det derfor som en positiv tilpasning, at der i uddannelses- og rådgivningsforløbet er kommet et øget fokus på den individuelle sparring til projekterne.

Det er evaluators vurdering, at de tre foreninger, der anvender midler på lønnede medarbejdere, i langt højere grad kan forventes at arbejde aktivt med værktøjer og metoder fra forløbet, end den forening, der udelukkende gennemfører aktiviteter på basis af frivilligt arbejde.

Tabel 13 - opnåelse af kortsigtede mål

● = Forventet eller bedre   ● = mindre end forventet   ● = begrænset fremskridt   ○ = ingen eller begrænset data

Mål	Resultat	Vurdering
Der er sket en styrkelse af den interne organisatoriske kapacitet af de 4 deltagende organisationer	Størstedelen af deltagerne angiver, at de har fået viden om, hvordan foreningens kapacitet kan styrkes, fået forståelse for foreningens styrker og svagheder, og forståelse for og værktøjer til at arbejde strategisk med forankring af initiativet. <i>Kilde(r): survey til uddannelsesdeltagere</i>	●
De 4 deltagende organisationer har opnået kompetencer og redskaber til at identificere og handle på bekymrende tegn	Ca. 2/3 af de adspurgte deltagere angiver, at de har fået viden om radikaliserings og ekstremisme og om, hvordan foreningen kan bidrage til at forebygge radikaliserings og ekstremisme – ligesom de også tilkendegiver, at de har fået kendskab til konkrete handlemuligheder. <i>Kilde(r): survey til uddannelsesdeltagere</i>	●

Som ovenstående tabel viser, så vurderes det, at initiativet har nået de kortsigtede mål på tilfredsstillende vis og at foreningerne har fået et positivt udbytte af uddannelsesforløbet – både ift. øget vidensniveau og ift. organisatorisk kapacitetsopbygning.

4.6 DEN NATIONALE HOTLINE

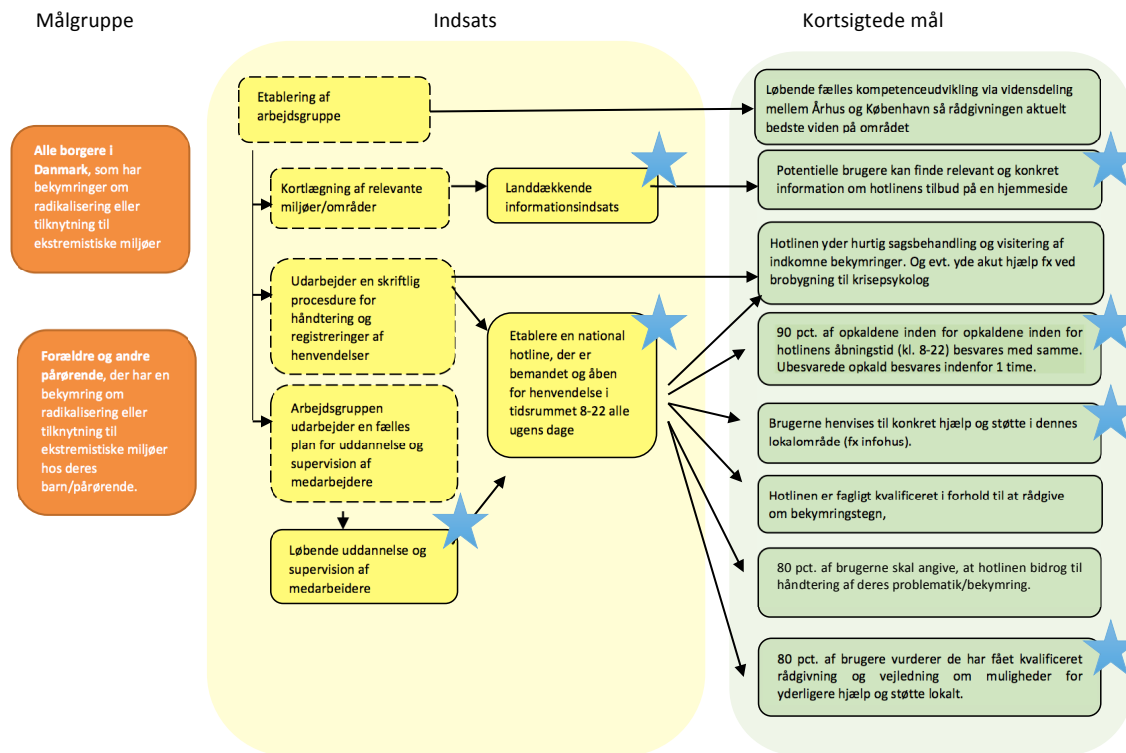
Der er etableret en national hotline til forebyggelse af radikaliserings. Hotlinen er en indgang, hvor forældre, pårørende og andre kan få en første snak om bekymringstegn og få konkrete råd om, hvordan de kan forholde sig i forhold til en konkret bekymring. Hotlinen oplyser om, hvor i lokalområdet det er muligt at få mere hjælp. I de tilfælde, hvor der kan være en begrundet bekymring for radikaliserings, sender hotlinen bekymringen videre til det relevante info-hus.

Formålet med hotlinen er at tilbyde hurtig og kvalificeret hjælp til forældre, pårørende og andre, som har en bekymring vedrørende radikaliserings eller tilknytning til et ekstremistisk miljø. Hotlinen drives af Aarhus Kommune, Østjyllands Politi og beredskabet for antiradikaliserings i København, som har fået opgaven efter puljeudmelding.

Det viser midtvejsevalueringen:

- Hotlinen er implementeret som forventet og har været i drift fra 8-22 siden 1. februar 2016. Der er etableret en hjemmeside og foretaget en vellykket markedsføringskampagne.
- Pr. 31. april 2017 er der registreret 89 henvendelser, hvoraf 2/3 vurderes relevante for hotlinen. De fleste henvendelser drejer sig om unge mænd og om en bekymring for religiøs radikaliserings.
- De fleste af dem, der har henvendt sig til hotlinen, har fundet den gennem en internetsøgning.
- Næsten samtlige opkald besvares med det samme.
- Ifølge rådgivernes registreringer er næsten samtlige henvendere tilfredse med rådgivningen, og rådgiverne oplever, at de har de rette kompetencer til at hjælpe.

Figur 8 - forandringsteori for Den nationale Hotline

Midtvejsevalueringen af dette initiativ bygger på

- Løbende registrering af opkald til hotlinen
- Fokusgruppeinterviews med to af hotlinens rådgivere
- Et interview med projektleder fra UIM

For en detaljeret gennemgang af datagrundlag og metode, se de separate afsnit herom i slutningen af rapporten.

4.6.1 Gennemføres initiativet som planlagt?

Registreringerne af henvendelser til den Nationale Hotline startede i januar 2016, og der er siden registreret 89 henvendelser til hotlinen. Antal henvendelser om måneden varierer mellem 1 og 12, og der er i gennemsnit kommet 5,6 henvendelser om måneden i registreringsperioden. Overordnet set kan der ikke spores hverken stigende eller faldende tendens i brugen af den Nationale Hotline i den periode, data henviser til.

Hver tredje henvendelse er af hotlinerådgiveren vurderet som ikke-relevant i forhold til hotlinens formål. Det drejer sig om henvendelser fra eksempelvis pressefolk, skoleelever, forkert placerede sociale henvendelser og lignende.

Det er primært kommunalt ansatte, der kontakter hotlinen, mens kun godt 15 % af henvendelserne kommer fra familie eller venner. Henvendelserne drejer sig primært om unge mænd (35 % under 18 og 37 % mellem 18 og 35), og skyldes oftest en bekymring for religiøs radikalisering (herunder primært bekymrende adfærd eller bekymrende netværk). Der er ingen henvendelser om venstreradikalisering og kun 3 % omhandler højreradikalisering.

I ca. 1/3 af henvendelser vurderer rådgiver, at der med en vis sandsynlighed er tale om radikalisering, og ca. 5 % af disse vurderes af rådgiveren som akutte. Ved de henvendelser, hvor rådgiveren vurderer, at der ikke er tale om radikalisering, beskrives årsagen til opkaldet som at: henvender har behov for råd og sparring til at håndtere en problematisk familierelation/tæt relation. Ved knap halvdelen af henvendelserne har rådgiverne ikke nok informationer til at vurdere, om der er tale om radikalisering eller ej.

Rådgiverne registrerer indholdet af rådgivningen, og den fordeles således:

- Knap hver tredje er blevet hjulpet til at vurdere, om henvender bør være nervøs for personens handlinger, og om handlinger tyder på radikalisering eller på noget andet.
- I ca. hver fjerde samtale er der blevet rådgivet om, hvordan henvender skal forholde sig til den, som bekymringen vedrører.
- 17 pct. er blevet rådgivet om, hvordan de kan henvende sig til relevante ressourcepersoner i kommunen.
- Godt hver tiende er blevet rådgivet om, hvordan de kan benytte personens personlige netværk til at håndtere en bekymring, eller har fået hjælp til at finde frem til yderligere information om den muligt radikaliserede (hhv. 12 pct. og 11 pct.).

18 pct. har svaret, at de har rådgivet om andet. Her er der, ifølge de uddybende kommentarer, tale om situationer, hvor der ikke er givet decideret rådgivning, da henvendelsen ikke krævede det.

Tabel 14 - gennemførelse af aktiviteter

● = Forventet eller bedre ● = mindre end forventet ● = begrænset fremskridt ○ = ingen eller begrænset data

Mål	Status ved midtvejsevalueringen	Vurdering
Løbende uddannelse og supervision af medarbejdere	Rådgiverne har ikke modtaget en særlig uddannelse og modtager ikke supervision. <i>Kilde(r): interview med rådgiverne</i>	●
Landdækkende informationsindsats	Der er gennemført en landsdækkende informationsindsats med informationsmails (til 137 professionelle), pressetiltag (artikler i to fagblade, informationsvideoer på youtube (75.000 hits og 1.000 klik videre på hjemmeside) og bannerannoncer (12.000 visninger, men kun 7 klik videre til hjemmeside). Ca. 2/3 af henvenderne har fundet hotlinen via søgning på nettet (fx Google), og ca. 20 % har fundet den via en fagperson. <i>Kilde(r): evaluering af informationsindsatsen og registrering af henvendelser til hotlinen</i>	●
Etablere en national hotline, der er bemanded og åben for henvendelse i tidsrummet 8-22 alle ugens dage	Hotlinen er etableret februar 2016 og har siden været åben hver dag fra 8-22. <i>Kilde(r): interview med rådgiverne</i>	●

Målet om løbende uddannelse og supervision af hotlinens rådgivere er ikke nået. Da hotlinens rådgivere er rekrutteret blandt erfarne medarbejdere i hhv. Københavns og Aarhus' kommune, som har arbejdet med rådgivning inden for radikaliserings og ekstremisme i en årrække, vurderer evaluatoren dog ikke, at det udgør et problem for kvaliteten af rådgivningen. Løbende uddannelse og supervision bør imidlertid være et fokuspunkt ved medarbejderudskiftning eller ved udvidelse af initiativet.

4.6.2 Er de kortsigtede mål nået?

Det primære indhold af rådgivningen er ifølge registreringen hjælp til, hvordan henvender kan kontakte politi eller andre relevante myndighedspersoner, samt hjælp til at vurdere, om der er tale om radikaliserings, og om henvender bør være bekymret. De personer, der bliver rådgivet af hotlinen, er i store træk meget tilfredse med den hjælp de har fået³.

Selvom hotlinens primære målgruppe er borgere, forældre og pårørende, er det i høj grad kommunale medarbejdere, der bruger hotlinen, hvorfor det bør overvejes, om der bør laves justeringer – eksempelvis ift. hvor, der informeres om hotlinen.

Opkald til hotlinen bliver næsten altid besvaret, og hvis ikke, ringes der succesfuldt tilbage igen inden for meget kort tid. I fokusgruppeinterviewet fortæller en rådgiver, hvordan man altid prøver at tage telefonen, når man har rådgivningen, også selvom man foretager sig mange andre ting. Ved møder gives telefonen så vidt muligt til en anden rådgiver, og hvis man er ude at handle, går man ud af butikken eller over i et stille hjørne for at gennemføre rådgivningen. Det forsøges altså så vidt muligt at undgå situationer, hvor man må ringe tilbage. I interviewet med de to rådgivere fra hhv. Aarhus og København fremhæver begge, at det er et stort ansvar, og at man er meget *på*, når man har telefonen, selvom den ikke altid ringer. Fra Aarhus efterspørger den interviewede rådgiver, at der kommer flere rådgivere med i rotationsordningen om at tage telefonen.

Afslutningsvist vedrørende hotlinens tilgængelighed fremhæver de to interviewede rådgivere, at man bør overveje at ansætte rådgivere, der taler andet end dansk. Ved kun at have dansktalende rådgivere udelukker man visse miljøer fra at benytte sig af rådgivningen.

---

³ I forbindelse med den løbende registrering af henvendelserne bliver rådgiverne bedt om at spørge henvender, hvorvidt de var tilfredse med rådgivningen. Denne måde at undersøge henvenders tilfredshed indebærer en klar risiko for en skævvridning af resultaterne. Selvom rådgiverne selv vurderer, at henvender har været ærligt ift. deres udbytte, skal dette bias dog medtages i fortolkningen.

Tabel 15 - opnåelse af kortsigtede mål

● = Forventet eller bedre ● = mindre end forventet ● = begrænset fremskridt ○ = ingen eller begrænset data

Mål	Resultat	Vurdering
Potentielle brugere kan finde relevant og konkret information om hotlinens tilbud på en hjemmeside	Hjemmesiden www.antiradikalisering.dk er etableret med information om hotlinens tilbud.	●
90 pct. af opkaldene inden for hotlinens åbningstid (kl. 8-22) besvares med det samme. Ubesvarede opkald besvares indenfor 1 time.	88 % af alle opkald besvares med det samme. Ved 88 % af de ubesvarede opkald er der blevet ringet tilbage inden for en time. I ca. 25 % af disse tilfælde er det ikke lykket at få fat i henvender. <i>Kilde(r): registrering af henvendelser til hotlinen</i>	●
Brugerne henvises til konkret hjælp og støtte i deres lokalområde (fx infohus).	38 % af henvendelserne visiteres videre til lokale info-hus. Størstedelen af disse til Østjyllands politikreds (24 %) og Københavns politikreds (19 %). <i>Kilde(r): registrering af henvendelser til hotlinen</i>	●
80 pct. af brugere vurderer, de har fået kvalificeret rådgivning og vejledning om muligheder for yderligere hjælp og støtte lokalt.	77 % af henvenderne angiver, at de er meget tilfredse med rådgivningen. 11 % blev ikke spurgt om tilfredshed. Ligeledes vurderer rådgiverne ved 88 % af henvendelserne, at de havde rette kompetencer til at hjælpe henvender. <i>Kilde(r): registrering af henvendelser til hotlinen</i>	●

Som ovenstående tabel viser, så har initiativet nået de kortsigtede målsætninger. For at opretholde 90 pct. besvarelse af opkald, kan det imidlertid overvejes, at rådgiverne arbejder i kortere skift eller altid har en suppleant, hvis rådgiveren eksempelvis har møder eller ærinder.

5. Datagrundlag

5.1 DATAGRUNDLAG FOR DE KOMMUNALE RÅDGIVNINGSSINITIATIVER

Evalueringen af de tre initiativer (1+13, 2 og 10) gør brug af både kvalitativ og kvantitativ metode. Evalueringen bygger på løbende aktivitetsregistrering samt data indsamlet gennem spørgeskemaer og en række kvalitative interviews. Alle interviewene er blevet gennemført som semistrukturerede interviews på baggrund af en interviewguide udviklet i forhold til hver af de tre initiativer. I dette afsnit vil datagrundlaget for de tre initiativer blive præsenteret.

De tre initiativer er alle blevet dokumenteret gennem løbende aktivitetsregistrering i et registreringsark, som medarbejdere fra NCFE har været ansvarlig for at udfylde og sende til Oxford Research en gang om måneden. Disse registreringsark indeholder information om initiativet, sted og tidspunkt, deltagere og rådgivere/undervisere.

Der er blevet gennemført to kvalitative fokusgruppeinterviews med projektleder og medarbejdere. Det ene fokusgruppeinterview omhandlede rådgivning og strategisk samarbejde med kommuner (initiativ 1+13), mens det andet omhandlede både opkvalificering af fagmedarbejdere og det nationale udrykningsteam. Ved det første deltog projektleder og to medarbejdere fra NCFE, og ved det andet deltog projektleder og en medarbejder fra henholdsvis NCFE og PET. Formålet med fokusgruppeinterviewene var at få information om design af initiativerne, herunder formål, mål, målgruppe, foreløbige erfaringer og vurdering af de kommunale medarbejders tilfredshed og udbytte samt eventuelle kontekstuelle faktorer, som kan have betydning for dette. Ved det første fokusgruppeinterview blev der spurgt særskilt ind til rådgivning i exitunderstøttende initiativer.

5.1.1 Spørgeskemaundersøgelser blandt modtagere

Umiddelbart efter endt rådgivning og opkvalificering er der blevet udsendt et spørgeskema til deltagerne omhandlende henholdsvis rådgivningen og opkvalificeringen. Efter 3 måneder udsendes et opfølgende spørgeskema. Ved datatræk i forbindelse med midtvejsevalueringen (april 2017) var der endnu ikke udsendt opfølgende spørgeskema, idet der endnu ikke er gået tre måneder for gennemførelse siden det tidspunkt, hvor evalueringsdesignet, og dermed surveys lå fast. På tidspunktet for midtvejsevalueringen ser antallet af respondenter således ud:

Spørgeskema	Respondenter	Gennemførte besvarelser	Ufuldstændige besvarelser
Initiativ 1+13	4	2	1
Initiativ 2	410	128	19

Formålet med spørgeskemaet er at afdække, om rådgivningen har medvirket til et øget vidensniveau hos målgruppen, og om de oplever forandringer på strategisk niveau samt forbedret praksis og nye samarbejder. Mens formålet med spørgeskemaet vedrørende opkvalificeringen er at afdække fagpersonernes udbytte.

På tidspunktet for midtvejsevalueringen har der ikke været afholdt oplæring i undervisningspakken, hvorfor ingen fagpersoner har modtaget spørgeskemaet dertil.

Der er udviklet et spørgeskema, som skal udsendes til kommunale aktører umiddelbart efter, de har fået hjælp fra det nationale udrykningsteam. Da udrykningsteamet ikke har været aktiveret indenfor de sidste 6 måneder, har ingen modtaget spørgeskemaet, da dette ikke var fastlagt på daværende tidspunkt.

5.1.2 Kvalitative interviews med modtagere

Med henblik på at få en dybdegående viden er der blevet gennemført i alt otte kvalitative telefoninterviews. Fordeling af interviews på de tre initiativer fremgår af nedenstående tabel:

Interviews	Antal	Informanter
Initiativ 1+13	4	Repræsentanter fra kommuner, der har modtaget rådgivning
Initiativ 2	2	Fagpersoner, der har modtaget et opkvalificeringskursus
Initiativ 10	2	Kommunale medarbejdere, der har fået rådgivning og opkvalificering af det nationale udrykningsteam

Til interviews om rådgivning og udrykningsteam er informanter udvalgt på baggrund af tilsendt information fra NCFE om personer, der har modtaget rådgivning. Informanter til interviews omkring opkvalificeringen blev udvalgt på baggrund af deres svar i det udsendte spørgeskema vedrørende deres udbytte af opkvalificeringen.

Formålet med telefoninterviewene var at få dybdegående viden om deltagernes oplevelse og udbytte af rådgivning og opkvalificering. Herudover gav interviewene information om brugen af viden eller metoder i praksis, ændringer i praksis, og information om faktorer, som kan have betydning for, hvorvidt målene med initiativerne opnås. Telefoninterviewene vedrørende det nationale udrykningsteam omhandlede yderligere, hvordan kommunens henvendelse blev håndteret, og hvorvidt initiativet havde styrket kommunens indsats i forhold til at forebygge radikaliserings og ekstremisme.

5.2 DATAGRUNDLAG FOR MENTOR- OG FORÆLDRECOACHKORPS

I evalueringen af mentor- og forældrecoachinitiativerne er der gjort brug af både kvalitative og kvantitative metoder i form af en række interviews og to spørgeskemaer. Herudover indsamles der in-

formation gennem IT-systemet *Tilværelsesmestring.dk*, hvilket bidrager til en dokumentation af aktiviteter samt resultatmåling på borgerniveau. Der er endnu ikke indsamlet tilstrækkelig information i IT-systemet til, at denne indgår i midtvejsevalueringen.

De to spørgeskemaer er begge blevet udsendt à to omgange, da uddannelserne er afholdt to gange. Første spørgeskema er udsendt til mentorer, forældrecoaches og koordinatore umiddelbart efter, at de har færdiggjort deres uddannelse. Formålet med dette spørgeskema var at afdække mentorenes og forældrecoaches reaktion og læring på uddannelsen. Det andet spørgeskema blev udsendt ca. et halvt år senere, og havde til formål at afdække ændret adfærd og resultater. Dette opfølgende spørgeskema vil blive udsendt igen i forbindelse med slutevalueringen. Der er på alle spørgeskemaundersøgelser udsendt påmindelse i to omgange.

Spørgeskema	Respondenter	Gennemførte besvarelser	Ufuldstændige besvarelser
Spørgeskema 1 (hold 1 og 2)	116	61 (53 %)	4 (3%)
Spørgeskema 2 (hold 1 og 2)	116	54 (47%)	7 (6%)

Herudover er der blevet gennemført i alt 21 kvalitative interviews. Der er blevet gennemført 15 telefoninterviews med udvalgte mentorer, forældrecoaches og koordinatore, samt interviews med projektledere i Seminarer.dk, Rambøll og NCFE i forbindelse med projektopstart og midtvejsevaluering. Informanterne er, til de 15 telefoninterviews med udvalgte mentorer, forældrecoaches og koordinatore, udvalgt på baggrund af, om vedkommende eller kommunen har haft en eller flere sager på nuværende tidspunkt.

Formålet med de kvalitative interviews var at afdække kontekst og modererende faktorer, samt initiativets virkning. Interviewene med mentorer og forældrecoaches omhandlede yderligere deres udbytte og brug af værktøjer fra uddannelsen.

5.3 DATAGRUNDLAG FOR KAPACITETS- OG KOMPETENCEOPBYGNING AF LOKALE FORENINGER

Midtvejsevalueringen af initiativ 16 bygger på en kombination af kvantitative og kvalitative kilder i form af kvalitative interviews, spørgeskemaer, observation af dele af undervisningen og registreringsskema.

Leverandøren har løbende udfyldt et registreringsskema med oplysninger om afholdte aktiviteter, herunder antal deltagere og emner. Dette danner primært grundlag for oplysninger omkring antal deltagere på de to uddannelsesmoduler. Registreringsskemaet er ifm. midtvejsevalueringen opdateret frem til og med 1. april.

Deltagerne på de to uddannelsesmoduler har udfyldt spørgeskemaerne ifm. afslutningen af undervisningen på modulets sidste dag. Uddannelsesleverandør har distribueret spørgeskemaerne via et åbent link, som evaluator på forhånd har sendt til leverandøren. Denne tilgang har sikret en svarrate på 100 % fra deltagerne på hver af de to weekender.

Spørgeskemaerne har indeholdt spørgsmål om udbytte og tilfredshed med uddannelsesmodulets forskellige elementer. I forbindelse med det andet uddannelsesmodul har deltagere, der også deltog i første modul, besvaret spørgsmål om anvendelse af viden og input fra første modul, i praksis.

Evaluator har observeret dele af undervisningen på det andet uddannelsesmodul. Observationen har primært bidraget til evalueringen ved at give evaluator et indtryk af stemningen og samspillet mellem deltagere og leverandør, samt projektleder ved NCFE, der deltog i undervisningen.

Evaluator har i forbindelse med midtvejsevalueringen gennemført kvalitative interviews med en deltager fra hver af de fire foreninger, samt leverandør og projektleder i NCFE. Interviewene er gennemført i perioden fra den 5. til den 27. april. Derudover trækker evalueringen på indledende interviews med leverandør og projektleder gennemført i efteråret 2016 i umiddelbar forlængelse af første uddannelsesmodul.

5.4 DATAGRUNDLAG FOR DEN NATIONALE HOTLINE

Til evalueringen af den nationale hotline er der brugt både kvantitativ og kvalitativ metode.

Evalueringens **kvantitative datagrundlag** udgøres af data fra et webbaseret registreringskema udviklet i et samarbejde mellem hotlinens rådgivere og evaluator. De kvantitative data udgør altså tæt på en totalpopulation af henvendelserne⁴.

Evalueringsskemaet er opsat i det online surveyredskab Enalyzer. Det gør det muligt for rådgivere i Aarhus og København at indtaste løbende i skemaet uafhængigt af hinanden. Medarbejderne har adgang til skemaet gennem et link. Data kan i visse tilfælde indeholde information af fortrolig karakter, eksempelvis navne og stednavne, der kan bruges til at identificere en given person – i Enalyzer ligger data krypteret og er kun tilgængelige for evaluator efter indtastning.

Skemaet fungerer både som registreringsredskab til evalueringen og som huskeliste for rådgiverne, der kan bruge det til at komme igennem rådgivningen. Netop derfor har de også været med til at revidere skemaet i juli 2017.

Det **kvalitative datagrundlag** udgøres af et fokusgruppe-interview og et enkeltmands-interview.

Fokusgruppeinterviewet er foretaget med to af hotlinens rådgivere, én fra hhv. Aarhus og København. Interviewet er foretaget som en fokusgruppe, så eventuelle forskelle i den måde Aarhus og

---

⁴ I fokusgruppeinterviewet fortæller de to interviewede rådgivere, at flere ikke-relevante opkald ikke er registreret, hvis der kom mange af samme type.

København håndterer rådgivningen står klart frem. I interviewet har der været fokus på rådgivernes konkrete praksis samt deres overvejelser om, hvilke kompetencer der er essentielle for at yde en ordentlig rådgivning på den nationale hotline. Flere steder har samtaler taget udgangspunkt i konkrete fund i de kvantitative data. Enkeltmandsinterviewet med projektleder fra UIM er foretaget som et semistruktureret telefoninterview.

6. Metode

6.1 MIXED METHODS DESIGN

I evalueringens analysedesign har vi brugt en mixed methods strategi – også kaldet metodetriangulering. Derigennem har vi sikret, at evalueringens genstandsfelter belyses fra flere vinkler af flere forskellige metoder, som hver især belyser væsentlige aspekter af det undersøgte, og dermed supplerer hinanden i dataindsamlingen. Vi har med andre ord udnyttet de forskellige datakilders styrker for samlet at skabe en dækkende evaluering af handlingsplanens initiativer.

Der er særligt fem dataindsamlingsmetoder, som vi mener på hver sin måde bidrager til denne evaluering:

- Dokumentationsværktøjer
- Survey
- Enkeltinterviews
- Fokusgruppe-interviews
- Undervisningsobservation

De fem metoder anvendt i evalueringens *mixed methods design* gennemgås i de følgende afsnit:

6.1.1 Dokumentationsværktøjer

Der er i evalueringen anvendt tre forskellige former for dokumentationsværktøj: registreringsskema i Excel, internetbaseret registreringsskema og et specialdesignet IT-system.

For størstedelen af initiativerne er dokumentationsværktøjet udarbejdet som et **registreringsskema i Excel**. Denne løsning er god, fordi systemet er fleksibelt, og der løbende kan registreres forskelligartede gennemførte aktiviteter.

Ved udarbejdelse af registreringsværktøjet i Excel har evaluatoren fastlagt svarkategorier, hvor det var relevant. Dette har sikret en høj validitet i registreringerne. De enkelte skemaer er udarbejdet med udgangspunkt i det enkelte initiativ, og vi har derved søgt at lade registreringerne indgå som en naturlig del af projektlederens arbejde.

Den internetbaserede registrering er foregået i det **online surveyprogram Enalyzer**. Medarbejdere, der bruger skemaet, har adgang til det via et link. Den internetbaserede løsning har muliggjort, at medarbejdere forskellige steder i landet har adgang til det samme værktøj.

Skemaet er opsat på en måde, der har gjort det muligt for medarbejderen at registrere løbende. Der er for eksempel inkorporeret relevant information, så registreringsskemaet også kan bruges som huskeliste.

Arbejdet på dette område kan indeholde fortrolige oplysninger, eksempelvis i form af navne. Det er derfor en vigtig fordel ved opsætning i Enalyzer, at data her er sikret med en Verisign verificeret SSL-forbindelse mellem brugerens computer og Enalyzer. Det betyder, at al data, der overføres mellem brugerens computer og Enalyzer, krypteres, og derfor ikke kan tilgås af andre end evaluator efter indtastning⁵.

For bedst muligt at måle resultaterne af de borgernære indsatser på et slutbruger-niveau har Oxford Research designet et **IT-baseret registreringssystem**, som anvendes til at registrere medarbejderens socialfaglige arbejde. Systemet er udviklet omkring et måleredskab, der udgøres af den socialfaglige metode, som medarbejderne på de borgernære indsatser er uddannet i. Metoden består af en sammenkobling af den løsningsfokuserede samtale og den tilværelsespsykologiske analyseoptik udviklet af Preben Bertelsen⁶.

I evalueringen er registreringerne brugt til at måle medarbejderes metodefidelitet, da de kun kan registrere værdier i systemet, hvis de har brugt den socialfaglige metode, som systemet lægger op til.

6.2 SURVEY

Til størstedelen af initiativerne er der anvendt elektroniske spørgeskemaer (surveys) som led i evalueringen. Formålet med spørgeskemaerne er at afdække brugernes selvrapporterede udbytte af en bestemt opkvalificering, rådgivning eller aktivitet. Der er anvendt to former for elektronisk spørgeskema:

- Lancering via e-mail
- Lancering via åbent link

Begge former for spørgeskemaundersøgelse gennemføres via det elektroniske surveyprogram Enalyzer.

Ved **e-mail lancering** har projektlederne på de enkelte initiativer været ansvarlige for at indhente informationer om de personer, som deltager i en aktivitet (navn, mail). Herefter har Oxford Research været ansvarlige for resten af dataindsamlingen.

Spørgeskemaet er blevet sendt til deltagere umiddelbart efter aktivitet. På den måde har det været muligt at indfange deltagernes reaktioner og umiddelbare indtryk, mens aktiviteten stadig står frisk i erindringen. Således er *recall bias*⁷ forsøgt undgået.

---

⁵ <https://survey1.enalyzer.com/faq.asp?langIdent=da>

⁶ Se metodemanualen på http://uim.dk/filer/puljer-2016/bilag-1_mentorindsats-foaeldrecoaching-og-parorendenetvaerk.pdf

⁷At respondenterne ikke kan huske deres indtryk.

Ved **link lancering** er adgangen til spørgeskemaet delt via et åbent link, som projektledere har kunnet placere på en hjemmeside eller sende ud via e-mail. Denne lanceringsmetode er god i de tilfælde, hvor der ikke er en begrænset og på forhånd defineret målgruppe.

Surveys er brugt til dataindsamling på størstedelen af initiativerne, fordi det sikrer en struktureret indsamling af en bred viden. Derudover er det en effektiv måde til at nå ud til de forskellige typer af målgrupper, fordi surveysne er lette for svarpersonerne at håndtere: de kan svare hvor og hvornår, de vil, og surveyformatet sikrer, at hver respondent kun stilles spørgsmål, der er relevante for dem.

Oxford Research har løbende overvåget svarerne på de forskellige surveys, og sikret at dataindsamlingen er forløbet som planlagt.

6.3 INTERVIEWS

Der er i evalueringen gennemført interviews i forbindelse med alle initiativerne. Der er gennemført interviews med en række forskellige aktører til de forskellige initiativer: både koordinator, medarbejdere med borgerkontakt og borgere.

Interviews er en vigtig kilde til viden, hvorfra vi har fået en dybere forståelse for initiativerne. Det bidrager til en øget forståelse for hvad, der virker, hvornår, hvilke barrierer der kan være og hvilke faktorer, der kan fremme initiativerne.

De kvalitative interviews er gennemført som semistrukturerede interviews, og har taget udgangspunkt i den række spørgsmål og tematikker, der ønskedes afdækket. Denne tilgang er præget af en vis åbenhed, hvor rækkefølge og formulering af spørgsmål varierer fra interview til interview. Den åbne tilgang har givet informanten mulighed for at tale frit inden for de tematikker, som interviewguiden bygger på, hvor interviewer har haft mulighed for at stille uddybende spørgsmål. Fordelen ved denne tilgang er dens fleksibilitet i forhold til at lade informanten tale frit, samt muligheden for at følge op og spørge ind til de svar, der gives, samtidig med at spørgsmålene i interviewguiden er styrende for interviewets retning og fungerer som tjekliste for, at vi er kommet hele vejen rundt om emnet.

6.4 FOKUSGRUPPEINTERVIEWS

Fokusgruppeinterviewene er i evalueringen brugt til at få en forståelse for medarbejderne på de enkelte initiativers arbejde med initiativet.

Fokusgruppeinterviewene har været metodisk hensigtsmæssige i evalueringen af flere af initiativerne, fordi fokusgruppeinterviews giver interviewede medarbejdere en mulighed for at gøre plads for en fælles refleksion om det enkelte initiativs implementering, proces og resultat/succes.

Fokusgrupperne giver først og fremmest mulighed for at gå i dybden med et emne. Vi får gennem fokusgrupperne indsigt i mange-facetterede synspunkter i et forum, hvor medarbejdernes forskellige erfaringer mødes og holdes op mod hinanden. En anden fordel er, at man udnytter det, at der sidder

flere, der har arbejdet med samme initiativ, sammen og lytter til hinandens oplevelser, og derved måske selv kommer i tanke om yderligere oplevelser og erfaringer, der er vigtige at dele.

6.5 UNDERVISNINGSOBSERVATION

Til evalueringen er der foretaget undervisningsobservationer.

For at sikre størst muligt udbytte af observationerne har vi på forhånd udvalgt nogle fokusområder og emner, som har været udgangspunkt for observationerne. Derudover observeres nye og uforudsete faktorer, der er opstået undervejs. Fokus har derfor ikke alene været rettet mod, hvad folk sagde, men også hvordan de har foretaget nonverbale handlinger. Her er blandt andet stemningen og kropssproget hos deltagere og undervisere blevet iagttaget. Der er fokus på både konkrete hændelser (hvad sker der), det sagte, det usagte og det uventede.

Som observatører er evaluator indgået i undervisningssituationen, hvor de tilstedeværende deltagere er informeret og bekendt med vores rolle. For at forstyrre de naturlige interaktioner mindst muligt, er det væsentligt at indgå så naturligt som muligt. Facilitator er derfor kontaktet i god tid forud for den undervisning, som evaluator deltager i.

Oxford Research er til casebesøg stillet med mindst to observatører, som placerer sig forskellige steder i rummet – det har sikret et bedre resultat. Det gav blandt andet mulighed for at:

- Have forskelligt fokus (deltagere eller underviser).
- Indfange flere nuancer og elementer.
- Validere hinandens observationer afslutningsvis.

Alle observationer er løbende blevet registreret og indført i et observationsskema til brug i den videre analyse og bearbejdning af materialet.

DANMARK

Oxford Research A/S
Falkoner Allé 20
2000 Frederiksberg
Danmark
Tel: (+45) 3369 1369
office@oxfordresearch.dk

NORGE

Oxford Research AS
Østre Strandgate 1
4610 Kristiansand
Norge
Tel: (+47) 4000 5793
post@oxford.no

SVERIGE

Oxford Research AB
Norrandsgatan 11
103 93 Stockholm
Sverige
Tel: (+46) 08 240 700
office@oxfordresearch.se

FINLAND

Oxford Research Oy
Helsinki:
Fredrikinkatu 61a, 6krs.
00100 Helsinki, Suomi
www.oxfordresearch.fi
office@oxfordresearch.fi

BRUXELLES

Oxford Research
C/o ENSR
5. Rue Archimède
Box 4, 1000 Brussels
www.oxfordresearch.eu
office@oxfordresearch.eu

LATVIJA

Baltijas Konsultīcijas, SIA
Vīlandes iela 6-1
LV-1010, Rīga, Latvija
Tel.: (+371) 67338804
info@balticconsulting.com
www.balticconsulting.com